Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXV. Ч. 3. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 5-го СІЧНЯ 1978 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 5, 1978 No. 3. VOL. LXXXV.

ЦЕНТРАЛЯ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ АМЕРИКИ ВІДБУЛА ТРИ КОНФЕРЕНЦІЇ

Чікаго (МС). — Централя Українських Кооператив Америки (ЦУКА), яка об'єднює 29 кредитових кооперативів з капіталом понад 100 мільйонів долярів, завершила свою діяльність 1977-го року трьома конференціями: перша з них, для східних стейтів, відбулася у жовтні в Ню Йорку, а доповідачами були дир. О. Плешкевич — голова Ради ЦУКА з Чікаґо, і д-р В. Нестерчук (м. голова) та інж. Р. Раковський з Ню Йорку.

Друга конференція відбулася в листопаді у Рочестері, а крім дир. О. Плешкевича, співдоповідачем був федеральний кооперативний контролер п. Гнатів.

Третя-заключна конференція відбулась у Чікаґо, в днях 17-18 грудня, а основні доповіді виголосили екзекутивний директор чікаґської кредитівки д-р Роксоляна Гарасимів і молодий економіст мґр Богдан Плешкевич. Головним стимулом цих конференцій була турбота за майбутнє і дальший розвиток нашої кооперації в Америці, яка леґітимується дуже гарними показниками на службі української громади; їх конкретною ціллю було розглянути теперішній стан наших кредитівок, та, беручи до уваги технологічну модернізацію американських фінансових підприємств (в тім і кооперації) намітити відповідні заходи для її вдержання і розбудови. Таким невідхильним шляхом, на який уже в недалекому майбутньому прийдеться ступити нашій кооперації, буде відповідно продумана уніфікація та координація кооперативного діловодства при рівночасному застосуванні компютерської системи.

З добре обґрунтованими доповідями на цю тему виступила п-ні д-р Р. Гарасимів, яка провела в цьому питанні окремі студії, а вартісним доповненням до її двох доповідей був виступ мґр Б. Плешкевича про модерне діловедення фінансових інституцій, ілюстрований практичним показом праці компютора, що його швидше чи пізніше прийдеться застосувати і нам у нашому кооперативному діловеденні. П-ні Надя Горб, яка веде чікаґську кооперативну обезпеченеву аґенцію (при ЦУКА) інформувала учасників конференції про свою працю, при чому вімітила, що такі ж аґенції можуть заіснувати при всіх більших осередках нашого тут поселення. Після основної дискусії, в якій приймали участь д-р В. Нестерчук з Ню Йорку, Ст. Чайківський з Гартфорду, В. Гупалівський з Детройту, П. Бреславець з Мінеаполісу, п. Вих з Джерзі Сиги, Т. Михаськів з Боффало і Дм. Григорчук, О. Плешкевич та Р. Мицик і М. Семчишин — з Чікаґо, прийнято рішення доручити Централі опрацювати висновки з цих доповідей і розіслати їх управам усіх кредитівок-членам ЦУКА для ознайомлення і відповідних рішень, а резолюції в цій справі будуть представлені на загальних зборах ЦУКА в літі 1978 р.

Конференцією керувала президія в складі інж. Дм. Григорчук — голова, д-р В. Нестерчук, О. Плешкевич — члени, секретарював Нестор Филипович.

Гостинним господарем конференції був президент чікаґської кредитівки дир. Р. Мицик. В рямцях конференції відбулась спільна вечеря, під час якої з промовами виступили голова чікаґського відділу УКК — ред. М. Панасюк і проф. М. Семчишин.

Президент Джіммі Картер в розмові з королем Савдійської Арабії Халідом, з яким він нараджувався в справі миру на Близькому Сході та в справі нафти. Після розмови з Халідом, президент Картер зустрічався ще та нараджувався з королем Єгипту Анваром ель-Садатом і в середу вже був в дорозі до Парижу.

Камбоджські і в'єтнамські комуністи насамперед бились, а тепер сваряться

Ганой, В'єтнам. — Камбоджський амбасадор до В'єтнаму Сок Кеанґ відлетів з Ганою до Пекіну в понеділок, 2-го січня, після того, як Камбоджа зірвала дипломатичні зв'язки із своїм комуністичним сусідом. Кеанґ відлетів із своєю дружиною і трьома асистентами, а їх супроводили на летовище амбасадори Червоного Китаю і Румунії.

Камбоджа зірвала дипломатичні зв'язки з В'єтнамом минулої суботи, 31-го грудня м. р., закидаючи цьому останньому „варварську аґресію" у спорі за частину камбоджської території, знаної як „папужий дзюб", яка врізується в територію В'єтнаму. Сутички поміж військами Камбоджі і В'єтнаму на пограниччі цих двох комуністичних країн дійшли до кульмінаційного пункту в листопаді минулого року, коли в'єтнамські війська зайняли частину камбоджської території після цього, як війська Камбоджі перевели рейд на в'єтнамську провінцію Тай Нін. Згідно з інформаціями з дипломатичних джерел Ганої, під час рейду згинуло біля 2,000 в'єтнамців.

В заяві міністерства закордонних справ Камбоджі про зірвання дипломатичних зв'язків з В'єтнамом висловлено сподівання, що це тільки „тимчасова ситуація" та що закликається В'єтнам відтягнути свої війська „з нашої священної землі". Уряд Камбоджі наказав в'єтнамським дипломатам залишити Пном Пен до 7-го січня цього року. Із заяви виходить, що В'єтнам вже раніше відкликав свого амбасадора з Пном Пену, про що не було офіційного повідомлення.

СОВЄТИ ЗАПОВІЛИ ЗВІЛЬНЕННЯ А. КЛИМЧУКА

Москва. — Совєтські власті заявили у вівторок, 3-го січня, що Андрій Климчук, 22-річний український студент з Англії, якого органи КҐБ заарештували у Львові минулого літа, буде звільнений в четвер, 5-го січня, з дозволом на поворот домів, інформує пресова аґенція Ройтерс.

Урядовці британської амбасади в Москві заявили, що їх совєтські власті повідомили про звільнення А. Климчука та про те, що він відлетить до Лондону в четвер на літаку совєтської лінії Аерофлот, який курсує реґулярно поміж Москвою і Лондоном.

Совєтська офіційна пресова аґенція ТАСС повідомила, згідно з Ройтерсом, що на рішення звільнити А. Климчука вплинули численні прохання в його справі з Великої Британії, як рівнож його лист до уряду СССР, в якому він мав „щиро покаятися". Раніше совєтські власті заявляли, що Климчука будуть судити.

Органи КҐБ заарештували Климчука у Львові 1-го серпня мин. року під час його відвідин України, обвинувачуючи його в „антисовєтській діяльності". Аґенція ТАСС, відкликаючися на львівського прокуратора, подала до відома, що Климчук пробував „поширювати летючки із закликом до боротьби проти соціялістичної системи і що він старався перепачкувати 20,000 дол. на фінансування підривних акцій в СССР. ТАСС твердить, що після арешту Климчук вповні признався до вини, — закінчує своє повідомлення Ройтерс.

Сенатор Р. Долл закликає президента Картера не передавати корони св. Стефана

Вашінґтон. — Республіканський сенатор Роберт Долл з Канзасу, колишній кандидат на пост віцепрезидента ЗСА, минулої суботи, 31-го грудня, післав телеграму президентові Джіммі Картерові, який тоді перебував у Теграні, Іран, закликаючи його відкликати рішення щодо передачі корони св. Стефана та інших королівських реґалій, які від 1945-го року находяться під охороною ЗСА, комуністичному урядові Мадярщини.

Проте, державний секретар Сайрус Венс повідомив, що таки прибуде до Будапешту в п'ятницю, 6-го січня, щоб під час спеціяльної церемонії передати корону і реґалії представникам мадярського уряду.

Сен. Долл також повідомив, що вносить клопотання до Найвищого Суду ЗСА, щоб заборонив Білому Домові передавати цю корону Будапештові, бо вважає, що майбутність корони має вирішити Сенат ЗСА.

Як відомо, проти рішення президента Картера виступили речники мадярських громад у ЗСА та інших країн вільного світу, як також ряд американських законодавців, твердячи, що корона св. Стефана є символом політичної та релігійної свободи мадярського народу і тому не повинна бути передана в руки диктаторського комуністичного режиму, бо така передача означатиме, що Америка визнає, що диктатор Янош Кадар і компартія мають моральне право володіти над мадярським народом.

Совєти фальшиво інформують про заяви Картера у Варшаві

Москва/Варшава. — Газета „Правда", офіціоз комуністичної партії Совєтського Союзу, у виданні з неділі, 1-го січня, подаючи вістку про відвідини Польщі президентом Джіммі Картером писала, щопід час нарад з польськими лідерами та на його пресовій конференції Президент головним чином реферував справу відносин ЗСА із Совєтським Союзом, але нічого не згадала про те, що під час нарад і пресконференції президент Картер наголошував питання людських прав в Східній Европі, як також право всіх народів на самовизначення. „Правда" цілком зіґнорувала те, що президент Картер, відповідаючи на запит американського кореспондента щодо домінації Совєтського Союзу над країнами Східньої Европи, зокрема над Польщею, сказав, що полякам притаманне „бажання не бути під домінацією". Совєтська газета також критикувала Президента, що він нібито „оминув мовчанкою" питання щодо „невтронної" бомби, хоча в дійсності він обширно відповів на цей запит і додав, що совєтська ракета „СС-20" багато більш деструктивна від американської „невтронної" бомби.

„Трибуна Люду", офіціоз польської комуністичної партії, також дезінформувала своїх читачів щодо заяв президента Картера під час його пресконференції у Варшаві. Наприклад, хоча Президент, реферуючи справу недопущення польських дисидентських журналістів на пресконференцію польськими властями, сказав, що „вони хотіли прибути, але їм не дозволено", то „Трибуна Люду", цитуючи його слова, подала, що він нібито, заявив, що „вони хотіли прибути, але не могли". Польська газета цілком перекрутила запит одного журналіста, не згадуючи ні словом про те, що він питав Президента про домінацію Совєтського Союзу на країнами Східньої Европи.

Крім того, хоча президент Картер сказав, що нема сумніву, що польський нарід — змагається за „збереження прав людини і їх поліпшення", то „Трибуна Люду" пропустила фразу про „поліпшення" стану цих прав.

Совєтські прикордонники дають „ворогам народу найрішучішу відсіч"...

„Радянська громадськість у ці дні відзначає 60-річчя утворення ВЧК. 20 грудня 1917 року за ініціятивою В. І. Леніна декретом Ради народних Комісарів була утворена Всеросійська надзвичайна комісія по боротьбі з контрреволюцією та саботажем. Очолював її безстрашний рицар революції Ф. Е. Дзержинський. Важливе значення для діяльности органів державної безпеки нині мають історичні рішення XXV з'їзду КПСС. Органи державної безпеки, серед них і радянські прикордонники, покликані надійно охороняти соціялістичне суспільство від підривних дій розвідок імперіялістичних держав, різного роду антирадянських центрів та інших ворожих елементів. Про це розповідається у цій статті". — Так пише київська „Радянська Україна" в передмові до статті „Прикордонники", авторства М. Лавріненка, генерала-лейтенанта, начальника військ Червонопрапорної Західньої прикордонної округи.

Автор тієї статті клясифікує прикордонників як людей „особливого складу, вихованих нашою комуністичною партією в дусі безмежної відданости соціялістичній Батьківщині, чесності, вірності своєму воїнському обов'язку. У них нерозривний зв'язок з народом". Коли прикордонники мають вирішити якісь питання, — пише М. Лавріненко, — вони отримують „повсякденну і конкретну допомогу" з боку Центрального Комітету Компартії України і від різних партійних, комсомольських, радгосних і колгоспних органів.

Прикордонники вміло справляються — „викриваючи ворога", доказом цього кілька випадків, з яких вони вив'язалися якнайкраще, даючи „ворогам народу найрішучішу відсіч". Наприклад на прикордонну смугу, на контрольно-пропускний пункт „Чоп" приїхали автом „Форд" голляндці — Маттіяс ван дер Вейде і Едельберт Цееленберґ. Між баґажем цих туристів прикордонники викрили п'ять тайників з виготовленою „електричною відмичкою" — доволі складною системою відмикання. В кожному із цих тайників знайшли „цілі паки шкідливої літератури". А також, зовсім недавно, на контрольно-пропускному пункті „Леушени", видворено за межі СССР американських туристів Ґрехта Маккенхі, Джейніс та Дональда Камменсі, які приховали в бокових стінках вітальні свого мікроавтобуса понад 2,700 примірників „ворожих видань" російською, українською та іншими вовами. На запит прикордонників — пише далі Лавріненко, — що це має означати, туристи з усмішкою відповіли: „Це подарунок радянським людям". Автор статті зазначує, що „від такого „подарунка' за верству відгонить розтлінним духом буржуазної пропаґанди". Трохи раніше, — пише Ларіненко, — на цьому ж контрольному пункті в автомобілі туристів з ФНР виявлено „друкарню" — ротарний верстат з усім необхідним для випуску аж ніяк не дружніх видань". „Але, — заявляє М. Лавріненко, — наші двері завжди будуть зачинені для емісарів зарубіжних секретних служб і створених ними еміґрантських антирадянських організацій".

Д-р А. Сахаров з дружиною намарно старалися відвідати ув'язненого Кузнєцова

Москва. — Совєтські чиновники одного із концтаборів в Мордовії відмовили д-рові Андреєві Сахарову, його дружині Єлені Боннер і пасербові Алексею Семйонову побачення з їхнім приятелем Едвардом Кузнєцовим, який був засуджений в 1970-му році на 15 літ ув'язнення. Кузнєцов був одним із 11-ох осіб, в більшості жидів, які старались схопити совєтський літак в Ленінграді та втекти з СССР. Первісно Кузнєцов був засуджений на кару смерти, але опісля совєтські власті злагіднили кару до 15 літ ув'язнення, максимальний термін згідно із законами СССР.

Нам сказано, що таборові власті мають право рішати хто може відвідати в'язня", сказав д-р Сахаров у розповіді про свою подорож до Мордовії, про яку обширно поінформував Крейґ Вітні, кореспондент щоденника „Ню Йорк Таймс" в числі з 1-го січня ц. року.

Д-р Сахаров, його дружина і пасерб вибрались в подорож до 20-ої зони в Мордовії, приблизно 250 миль на південний захід від Москви, ще 16-го грудня і перебули 12 днів в квартирі табору ч. 385-1-6 біля Сосновки, яка зарезервована для чиновників-відвідувачів. Д-р Сахаров сказав, що кошт нічліґу в цій квартирі виносив 75центів та що таборові власті відносилися до них добре. Один малий хлопчина, правдоподібно син одного із чиновників, привітав д-ра Сахарова на вулиці словами „Здоров Сахаров!"

Сахарови виїхали з Москви поїздом і прибули до Потми 16-го грудня. Звідсіль вони пройшли пів-милі до станції вузькоторівки і тривагонним поїздом дістались до Сосновки. Під час цієї подорожі вони бачили біля 20 таборів, три з яких є призначені для політичних в'язнів. В одному з них, в ізоляції, перебуває Кузнєцов і 42 інші політв'язні, розповідає Сахаров. Таборові бараки окружені подвійним колючим дротом і їх стережуть вояки з псами.

Сторожі таборів живуть майже в такій самій безнадійності як і в'язні, твердить д-р Сахаров. „З нудьги вони запиваються, а в крамницях нема ні м'яса, ні ковбаси, чорний хліб жахливий і нема можливости скупатися". Сахарови не натрапляли на жадні труднощі з боку совєтських властей під час подорожі і побуту в квартирі табору. Після первісної відмови побачення з Кузнєцовим, Сахарови подалися поїздом до Явасу, але й там зустрілись з категоричною відмовою заступника адміністратора таборів 20-ої зони.

Єлена Боннер сказала, що Кузнєцов викликав Сахарових на побачення поштівкою ще минулого жовтня. Він жив в їхньому помешканні в Москві 10 років тому і був близьким приятелем Сахарових ще перед арештом.

Андрей Сахаров

„Він відбув сім років ув'язнення після арешту в 1961-му році за спробу читати поетичні твори на площі ім. Маяковського в Москві", згадувала Є. Боннер, додаючи, що власне ув'язнення в концтаборі наставило Кузнєцова ворожо до панівної системи.

Сахарови висловили побоювання, що Кузнєцов відбуває голодівку, бо він відмовився прийняти 50-фунтовий пакунок з харчами, який вони привезли з Москви. Є. Боннер пригадала, що Кузнєцов, відбуваючи перше ув'язнення, був проти голодівок, бо вони ослаблюють людину. „Якщо він почав голодівку, то він продовжуватиме її до смерти".

Ще перед від'їздом з табору до Москви, Сахарови довідалися від чиновників, що помимо проголошення амнестії Леонідом Брежнєвим 5-го листопада м. р. на його новому пості президента СССР, досі ще не звільнено ніодного в'язня з 20-ої зони. Амнестія не відноситься до політичних в'язнів, але серед вичислених категорій є жінки, комбатанти і старші віком в'язні засуджені на менше, як п'ять років. Сахарови довідалися, що на всіх 1,000 в'язнів, які перебувають в 20-ій зоні, приблизно 200 повинні бути звільнені згідно з проголошеною амнестією. Створено спеціяльну комісію, яка має рішити, котрі з в'язнів можуть бути звільнені. „Досі вони нікого не звільнили, — заявила Є. Боннер, — але рішили, що 10 в'язнів можуть бути звільнені в лютому".

Остання подорож д-ра Сахарова — це вже друга з черги його спроба відвідати політв'язня в концтаборі. В 1976-му році він пробував побачитись з Ю. Твердохлєбовим, що йому рівнож не вдалося.

Помер св. п. Альфред Козак, адміністратор „Лиса Микити"

Детройт (Н. Н.). — У вівторок, 3-го січня 1978, помер тут несподівано на 85-му році життя св. п. Альфред Омелян Козак, чотар УГА, головний адміністратор журналу „Лис Микита", колишній інспектор Т-ва „Карпатія" у Львові, редактор „Стрийської Думки", голова „Сокола" в Стрию, один з перших директорів „Маслосоюзу", головний радний СУК „Провидіння", член Українського Народного Союзу, Відд. 292, та багатьох установ і організацій. Осиротив дружину Юстину, синів, внуків і одного правнука та братів, сестру і численну родину в Америці, Канаді, Европі й Україні. Порядок похоронів при передачі цієї вістки ще не був устійнений.

Померла св. п. Параскевія Чмола

Боффало, Н. Й. — У вівторок, 3-го січня 1978 р., тут померла на 83-му році життя св. п. Параскевія з Мокроусів Чмола, дружина полковника Січових Стрільців Івана Чмоли, пластун-сеніор, член-основник Уладу УПС С. і О. Тисовських, народжена 1895 р. в селі Рокітно на Харківщині. Покійна осиротила сестру Галину в Білгороді, синів Тараса й Ігоря, невісток Ольгу й Ірину, та внуків Богдана з дружиною Лізою, Зірку, Оленку й Олега та ближчу і дальшу родину. Похоронні обряди відбудуться в п'ятницю, 6-го січня 1978 р. в Боффало. Н. Й.

Видатки Москви на військові цілі загрожують військовому балянсові

Вашінґтон. — Кілька днів тому оприлюднено звіт групи американських спеціялістів в ділянках військових справ і закордонної політики, в якому стверджено, що постійні великі видатки Совєтського Союзу на військові цілі, як теж поліпшення совєтської військової технології загрожують дотеперішньому мілітарному балянсові між Заходом і Сходом.

Звіт, виготовлений Атлантійською Радою, вказує, що Совєтський Союз тепер призначує від 11 до 13 відсотків свого річного бюджету на військові цілі, тобто два рази стільки як ЗСА, та що в майбутньому Москва призначуватиме ще більші суми на розбудову різних родів нової зброї.

Між авторами звіту находяться такі визначні спеціялісти, як ген. Андрю Ґудпастер, колишній головнокомандувач збройними силами Північно-Атлантійського Союзу (НАТО); ген. Брент Сковкрофт, колишній дорадник Білого Дому для справ безпеки країни; ген. Джон Войт, колишній командир летунських з'єднань НАТО; адмірал Ельмо Зумвальт, колишній шеф оперативного відділу військової фльоти ЗСА.

У звіті, праця над яким тривала понад два роки, підкреслено, що Совєтський Союз розбудовує сітку ракет, якими зможе збивати американські космічні сателіти, які мають за завдання перестерігати перед несподіваним нападом з боку СССР. ЗСА мусять прикласти всіх зусиль, щоб не допустити до такої переваги Совєтського Союзу, бо в іншому випадку НАТО не буде спроможне протиставитися аґресії з боку комуністичного світу — підкреслено в звіті. Крім того, автори звіту закликають уряд президента Джіммі Картера не погоджуватися на жадні однобічні концесії під час переговорів з Москвою щодо нового договору в справі обмеження стратегічної атомової зброї, а засягати порад в інших членів НАТО.

„Науковий атеїзм" не оправдав надій Компартії

Київська газета „Культура і Життя", яка є органом Міністерства культури УССР та Республіканського Комітету Профспілки працівників культури, інформє, що в різних містах України ведеться посилена боротьба проти „релігійних забобонів": скрізь проводяться лекції, бесіди, висвітлюються атеїстичні фільми з метою „всебічного інформування народних мас про явища релігії", влаштовується фотовиставки, виступи по радіо і телевізії „вчених лекторів атеїзму", розповсюджується багато літератури тощо. Все це, очевидно, робиться з метою, щоб викоренити „рештки" релігійних переконань у людей та утвердити „атеїстичний світогляд" серед народу. Ця посилена атеїстична пропаґанда мала б бути, за окресленням названої газети, „гідним відзначенням 60-річчя Великого Жовтня". Перед у цій боротьбі веде львівський музей історії, релігії і атеїзму. Однак інші самвидавні джерела інформують, покликаючись на офіційну студію таки двох совєтських вчених — Д. Данилова і В. Кобецького, що релігійність в СССР зросла бодай на 10 відсотків, а 20 відсотків совєтських громадян понад 18 років життя заявили себе віручими. Загально припускають, що більше як 40 відсотків совєтських громадян в містах і селах СССР (цей відсоток значно вищий в національних республіках) подали, що вони беруть участь в церковних Богослужбах, які відправляються в нечисленних церквах чи приватних домах.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Румунія на роздоріжжі

Генеральний секретар румунської Комуністичної партії, а від 1974-го року також президент Румунії Ніколаі Чаушеску, виступаючи недавно на крайовому з'їзді Компартії заявляв, що румуни мусять почекати ще принайменше 8 років на поліпшення життьового рівня і що ці жертви конечно потрібні, щоб піднести Румунію до рівня високорозвинених держав. Чаушеску зокрема підкреслював важливість розвиненого суспільства в соціялістичних країнах, яке не може вже обходитися без досконало розбудованої індустрії, яка мусить бути побудована коштом зречення з інших вигод населення. Румунський верховода признався до багатьох політичних, а зокрема економічних труднощів, що їх тепер переживає Румунія, хоч ні словом не згадував про великий страйк румунських вуглекопів, у якому брало участь понад 35,000 робітників і який спричинив був велике політичне напняття між урядом і робітниками, з втручанням великих поліційних відділів і війська. Чаушеску признався, що, наприклад, збір зерна в 1977 році зменшився на 10 відсотків в порівнянні з попереднім 1976 роком, що промисловість переживає затяжну кризу, що наступила трудність у багатьох інших ділянках життя, що чимраз більше число населення порушує усталені Компартією „соціялістичні принципи" тощо. Він дальше твердить, що Румунія й далі маршуватиме своїм власним шляхом до соціялізму, що відносини з Москвою повинні бути дружніми, але Румунія бажає задержати за собою повну суверенність, зокрема у вирішуванні внутрішніх і зовнішніх проблем.

Політичні спостерігачі і коментатори звернули увагу, що Чаушеску у своїй промові зокрема ставив наголос на існування т. зв. еврокомуністичного руху в Західній Европі, який має право існувати і діяти за власною вподобою, без втручання зовнішніх сил, і вихваляв демократичний підхід Румунії у розв'язці питання цензури, яку досі не зуміли розв'язати інші соціялістичні держави Східньої Европи.

Очевидно, урядові чинники відмовлялися коментувати порушені у промові Чаушеску проблеми і взагалі не бажали розмовляти із закордонними кореспондентами на цю тему. Політичний коментатор букарештської газети, яка є органом Компартії, на запитання закордонних кореспондентів відповів тільки, що „наша країна все ще перебуває в стадії розвитку і має свої болючі та нерозв'язані проблеми", що „в нас все ще бракує багатьох речей, але ми тепер знаходимося на історичному перехресті і одного дня ми таки досягнемо поміркованого життьового рівня" — заявив неназваний румунських коментатор, — додаючи, що поки це станеться, жертви є конечні, бо історія нам не простить, якщо Румунія тепер не зуміє піднестися до рівня інших европейських держав.".

Раніше й теперішні заяви Чаушеску, відсутність румунських військ при окупації Чехо-Словаччини військами Варшавського Пакту, політична піддержка еврокомуністичного руху, декларації про політичну й економічну співпрацю з Заходом помимо тиску Кремля, підкреслення засад рівности у справах незалежности і суверенности сателітних країн, розкривання заходів „старшого брата" у відношенні до заприязнених соціялістичних країн, — все це, на думку багатьох політичних аналітиків, румунські старання, а до певної міри і концесії в бік Заходу, з метою поправити жалюгідну господарську ситуацію та рівночасно пробити превентивні заходи проти політичної і військової інтервенції комуно-московських імперіялістів, творців „доктрини" Брежнєва, за допомогою якої вони держать Румунію і цілий ряд інших народів в політичній неволі.

Ярослав Курдидик

НЕВЖЕ ПОЧАТОК ВІЙНИ У КОСМОСІ?

Основною причиною, а може навіть і перепоною, яка може стануты впоперек дороги при завершуванні договору про обмеження стратегічної зброї — це поява нового типу зброї, що якраз почала зарисовуватися і яка готова поповнити теперішний нищівний арсенал. За цю нову зброю слід прийняти „вбивника сателітів" (Сателейт кіллер) яка із дотеперішної есперементальної стадії почала переходи в дуже приспішеному темпі у злорадну дійсність.

Справу цієї нової протисателітної зброї не можна наразі нічим припинити, або обмежувати, бо в договорі, який був заключений між ЗСА та СССР, немає ніякої такої клявзулі, що нормувала би розбудову, чи випробовування з того роду зброї.

Коли ж приходиться уточнювати зміст цього договору, то з його редакції виходить, що випробовування „вбивника сателітів" не є ніяким порушенням цього договору, як довго атомову зброю не переноситься в космічні обшири, або аж поки ця протисателітна зброя не перешкоджуватиме розвідчим сателітам у виконуванні їхнього завдання.

Справа цього евентуального майбутнього „сателітного розгрому" набрала дуже поважного значення аж тепер, коли то про неї заговорила розвідча мережа НАТО, а на його чільне місце висунулася заява секретаря оборони Гарольда Бравна, із якої виходить, що совєти розвинули та розбудували оперативну змогу збивати американські розвідчі сателіти. Те, що може найбільше турбує Пентагон, це наявність уже переведеної совєтами такої можливости і дії. Досі совєти збили, або більш образно виразившись — „заглушили та осліпили" три американські сателіти, а остання спроба із вибиттям з ладу американських сателітів відбулася 27-го жовтня і 11-го листопада.

Незалежно від того, совєти перевели ще й інші проби зі своїми сателітами-нищівниками. Вже багато разів такі „вбивчі сателіти" перелітали дуже поблизу американських сателітів і розвідка ствердила, що вони напевно могли б їх збити, але совєти вирішили мабуть оминати наразі будь-якого пошкодження, або навіть цілковитого знищення, щоби не наразитися на різкі протидії.

Стратегічні аналітики розцінюють цю справу так:

Кожна совєтська атака на американські розвідчі, або комунікаційні сателіти являтиме собою автоматичний початок нової атомової глобальної війни. Дехто із згаданих знатоків твердить, що за першу американську відплату слід прийняти — доосновне знищення всіх важливих совєтських портів, індустрійних центрів а навіть включаючи туди саму столицю Москву.

Наразі ще немає точніших підтверджень, чи совєти мають уже розроблену можливість збити, чи пак пошкодити так звані „високополетні перестороржні сателіта", що літають на висоті 23,000 миль і, основною метою яких є попереджувати американську оборонну систему про вистрелювання совєтами їхніх далекосяжних ракет.

Але в однаковій мірі Департамент Оборони, як теж і Пентагон розпочали трактувати дуже серйозно цю евентуальну совєтську загрозу в космосі. На доказ того, що Москва не „матиме виключного монополю" на таку нову космічну зброю, вже тепер розпочалися без більшого розголосу своєрідні змагання і перегони, в яких ЗСА напевно не залишаться на другому місці.

Вже сьогодні відомо, що всім більшим корпораціям, як „Локгід", „Йоут Корпорейшен", „Ґроман Ко", та ще багатьом меншим, але теж із великим електронічним досвідом та можливостями, доручено перевести не тільки приспішені студії, але і перевести прискорено проби із вже готовими винаходами, що проходили свої постійні вдосконалювання. Всі їхні зусилля зводитимуться в основному до однієї цілі: — яким чином найкраще запобігти, чи зарадити у пошкодженні американської розвідчої мережі сателітів, як теж і розробити на свій лад можливість щоби вибити з ладу всю совєтську сателітну систему.

Сателітні експерти стверджують, що наразі „лазарова нищівна техніка" не поставлена ще аж так високо, щоби у найближчому вже часі могли нею повністю покористовуватися ЗСА чи СССР. Але ж і ці самі експерти кажуть, що вдосконалювання цієї техніки зробило за останні два роки дуже великі і майже неочікувані поступи і що їх можна буде вже вживати та примінювати у найближчих суходільних бойових діях.

„Інкваєр Джорнал" писав, що коли йдеться про загрозу нищення совєтами американських сателітів за допомогою „лейзерових променів" то американці винайшли проти цього дуже успішну, хоч може і видавалося б просту оборону. Вони покривають свої сателіти дуже лискучою дзеркально-подібною хемічною речовиною, яка може відбивати від себе всі, хочби навіть і найінтенсивніші лейзерові проміння.

Із найновіших розвідчих вісток виходить, що совєти розроблюють дві альтернативи у майбутньому нищенні ворожих сателітів: Перша техніка — це скоструювання такого сателіта-бомби, яка за допомогою керування із землі вибухала би і розривала б сателіта. А друга форма нищення мала би конструкцію дещо більшого своєрідного сателіта, який мав би змогу пошкоджувати ворожі сателіти лейзеровими промінями і „заколотним проміньованням".

Знатоки твердять, що коли Москва і надальше відмовлятиметься від виготовлення взаємного договору про обмеження, а то й цілковиту заборону нищення розвідчих сателітів, то вона цим заставить ЗСА включити всю свою ґрандійозну електронічну потужність, щоби понад всякий сумнів у найближчому часі випередити свого ворога, а друге, така відмова може зробитися одною із головних причин, щоби сповільнити теперішні розмови про будь-яку контролю атомової зброї на суходолі і морях.

Софія Наумович

І ЦЕ І ТЕ

Париж. — Сьогодні мова буде здебільша про мистецтво в його різновиді: від народного мистецтва до малярства, музики і поезії. Нагоду для цього дали нам різнородні імпрези, чи видання.

У вересні-жовтні ц. р. влаштував маляр Андрій Сологуб свою власну виставку у своєму ж таки мешканні, виминаючи дорогі, купецько наставлені, ґалерії. На неї склалися твори різного часу й техніки: акварелі, малюнки, ґрав'юри й рисунки. Відвідувачі могли навтішатися краєвидами Туреччини, Греції, Еспанії й Франції, а любителі міських краєвидів розпізнавати міста й, зокрема, різні дільниці Парижу. Французька публіка найбільше вподобала собі Сологубові ікони, виконані у клясичному візантійському стилі, так, як його іконостас у церкві св. Симона у Парижі, при Бібліотеці С. Петлюри. Виставка у власному пешканні мала цю перевагу, що відвідувачі могли спостерігати Мистця при роботі, зокрема при такій складній техніці як ґрав'юра, та обмінятися думками про українське малярство взагалі, а його зокрема.

Д-р Мирослав Антонович, загальновідомий дириґент Утрехтського хору, має свої великі осяги теж у науковій праці на своєму університеті в Голляндії, як теж в европейських музикологічних колах; не говорячи про його вклад в українську музикологію. У цій останній ділянці варта відзначити хоча б його книжку про Олександра Кошиця, видану Осередком української культури й освіти у Віннілезі 1975 р., в якій автор докладно обговорив творчу діяльність феноменального українського дириґента, не забувши й про його „імпровізації", такі характеристичні для українців, які зрештою не затьмарили його геніяльної музикальности. На міжнародному полі д-р Антонович може похвалитися великою пошаною серед чужинецьких музикологів, які часто запрошують його до участи у різних музикологічних конґресах та прислуховуються до його тез, але він він сам, із надмірної скромности, про це не говорить. Тому треба сказати дещо про це, не маючи ніяких інших відомостей, як тільки англійські видання Оксфордського університету у Великобританії з 1977 р. Це дві його доповіді з Міжнародної конференції-фестивалю у честь Жозкена де През — „Князя музики" з 15 ст. Перша — це „Іллібота Деі Вірґо" — мелодійний автопортрет Ж. де През, друга — „Симпозіюм про музику Ж. де През, критика першого видання і пропозиції щодо другого видання" з великою участю проф. Антоновича. *

НТШ в Европі, на передодні своїх Загальних зборів влаштувало 16 грудня 1977 вечір проф. Володимира Янева, присвячений жінками-політв'язням. Привід для доповіді дала книжка: „Нездоланний дух української жінки" („Смолоскип", ЗСА 1977) Доповідач, сам поет і науковець, вміло проаналізував поезії Ірини Сеник та Ірини Стасів-Калинець, допомагаючи собі прозірками, висвітленими на екрані. Музичне обрамлення дав проф. Аристид Вирства, награвши на початку „Думу про Марусю Богуславку" у виконанні на бандурі д-ра Штокалка, й на кінці старовинне болгарське „Алилуя" з 17 ст. у виконанні болгарського церковного хору. Та враз із музичним настроєм, на екрані показався контраст: мапа совєтських концтаборів на Сибірі, серед яких у ч. 3 караються українські жінки-політв'язні, „нездоланний дух" яких не дає їм попасти у мелянхолію чи зневіру. Тюремні вірші й „анонімні" вишивки — як висловився доповідач, — виказують з одного боку на сильну волю цих геройських жінок не піддатися тюремним жахіттям і знаходити забуття у творчій праці, з другого ж — на їхню талановитість, коли вони, позбавлені засобів, — книжок і мистецького довкілля, чи хоча б полотна і ниток, — все ж таки творять невеличкі шедеври, одуховлені терпінням. Незвичайність теми, поєднання слова, картин і музики, зумовили, що це був один із кращих вечорів у Бібліотеці С. Петлюри під головуванням проф. Володимира Кубійовича і з його вступним і кінцевим словом. Бракувало більшої кількости молоді, бо прийшли тільки ті, яких привели батьки, і заздрили цій імпрезі жінки, зокрема з Союзу Українок, що із-за пізнього ознайомлення з книжкою дали себе випередити Ректорові УВУ й забрати з-під носа таку „жіночу" імпрезу...

* Myroslaw Antonowycz: "Illibata Dei Virgo": A Melodic Self-Portrait of Josquin des Prez, London, Oxford University Press, 1977. Symposium on Problems in Editing the Music of Josquin des Prez: A Critique of the First Edition and Proposals for the Second Edition, London, Oxford University Press 1977. (Proceedings of the International Josquin Festival-Conference).

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує інж. Лев Яцкевич

КОМУНІКАЦІЯ НЕДАЛЕКОГО МАЙБУТНЬОГО

Впродовж більшої частини писаної історії люди, можна б сказати, жили на місці в своїх полосах поселення, а подорожували лише вряди-годи до найближчого міста, чи містечка для виміни чи купна речей щоденної потреби. Щойно з розвитком індустріяльної революції, появилася залізниця, парові кораблі, автомобілі та літаки, що дозволили людині на відносно дешеву та скору комунікацію на дальші відстані.

З розвитком масової комунікації автомобілем почалося загущення вуличного руху в містах, занечищення довкілля та криза пального. Проте, якщо розв'язати доволі складні проблеми дешевого пального та занечищення довкілля, залишиться найтяжча проблема комунікаційного загущення в великих містах.

Одна з майбутніх розв'язок, це автоматизація комунікаційного руху. Світляні сигнали сьогочасного типу не в силі унапрямлювати руху автомобілів в різних напрямках в різному часі. Щоб те робити, ті сиґнали мусять мати „відчуття" насилення руху на перехрестях вулиць та відповідно до наснаги руху зміняти час тривання світляних сиґналів. Це вимагає компютоpизації цілої мережі сиґналів. Крім цього, автомобілі недалекого майбутнього будуть устатковані радарними, напрямними пристроями, що будуть їх спрямовувати автоматично здовж вулиць, чи шляхів меншого насилення руху та будуть кермувати автомобілем в час дощу, снігу, чи мряки. Прискорення, гальмування та спинення возів буде проходити автоматично, без співдії автоводія.

Не виключене, що автомобіль майбутнього буде цілковито завтоматизований і дія шофера буде обмежена тільки до в'їзду, чи виїзду з гайвею. Але з більшою догідністю та безпекою автомобілів, збільшиться їх кількість на комунікаційних шляхах та комунікаційне загущення в великих містах.

Розв'язкою міг би стати масовий транспорт, швидший за автомобілі. Футорологи передбачають, що ним може стати транспорт , оснований на магнетній левітації, що зайняв би місце завміраючого сьогодні залізничого транспорту.

Це вимагає побудови мережі магнетизованих рейок, понад якими порушувалися б вагони, чи цілі поїзди. При відсутності тертя та коливань, скорість таких поїздів досягала б 300 миль на годину.

Але левітація залізничого транспорту вимагала б фантастичних інвестицій, які ані сьогоднішній ані пізнішій економіці світу не будуть під силу. Плановики майбутнього передбачають тому, що міста 21-го сторіччя будуть розташовані під землею. Користь такого розміщення міст, унезалежнення їх від погоди, що в останньому становить феномен нашої атмосфери. Сніг, дощ, ожеледа, вологість та мряка зникнуть на завжди з підземного світу міст. В день і в ночі, в літі та в зимі, температура на вулицях міст буде така сама або подібна, а одинокою природною небезпекою будуть землетруси.

В підземних містах люди будуть на коротші відстані ходити пішки (що скріпить їх здоров'я), а на дальші відстані будуть користуватися мобільними тротуарами та ескулейторами, що матимуть цілу низку плятформ для входу та виходу. (Цікавих відсилаю до книжки І. Азімова „Печери зі сталі") Існує також можливість масового транспорту під землею при допомозі вакуумних тунелів, крізь які будуть проїздити магнето-левітаційні поїзди.

При відсутності повітря, ті поїзди будуть порушуватеся з суперсонічною скорістю, навіть на міжконентальних відстанях. Це дасть їм перевагу над літаками, за які вони будуть догідніші і безпечніші. При будові підземельного тунелю під проливом Берінґа, можна буде получити більшу частину земського континенту мережею підземної магнетної залізниці, від Кейптавну до Патагонії. Тільки одна Австралія залишилася б поза мережею підземних комунікаційних тунелів.

Третя можливість пошукати масовий транспорт понад землею, при допомозі струміневих автомобілів, погонюваних стиснутим повітрям. Цей засіб комунікації поширить шляхи надземного транспорту в усіх можливих напрямах, його не можна зробити земним, чи підземним транспортом, обмеженим мережею гайвеїв, чи вакуумних тунелів.

Великою прикметою струміневих автомобілів є те, що вони матимуть змогу їхати по землі, плавати по воді та літати в повітрі. Це у великій мірі відтяжить комунікацію на мостах, які будуть зарезервовані виключно для неструміневих автомобілів. Але всі роди транспорту потребують енерґії, чи то для погону коліс магнетного підносу залізничого вагону понад рейки, чи стиску повітря в струміневих літаках.

Коли розв'яжемо методу вирощення соняшної та атомної енерґії без шкоди довкілля та нашої кишені, тоді масовий транспорт в усіх його футуристичних формах стане дійсністю для людства, але ми його вже не будемо бачити.

о. Семен Гаюк

ВЕЛИКЕ РОЗБИШАЦТВО

(3)

Твір Солоухіна „Чорні дошки" дарма, що вийшов з-під пера совєтського письменника, — не можна читати без зворушення. Він, як об'єктивний спостерігач, оповідає про безліч знищених церков і манастирів, про нищення старовинних ікон та книг. Він безпристрасно оповідає про тих, що маючи за собою авторитет влади, з патологічним завзяттям і злобою нищили їх, і про тих, що з подивугідною відвагою розпачливо намагалися рятувати їх від знищення.

Про два маркантних випадки слід переказати словами самого автора. „...я зайшов в райвиконком довідатися, чи нема де поблизу недавно замкнених церков. Мені сказали, що в Петрокові замкнено церкву.

— І передали її колгоспові?

— Так, передали колгоспові.

Я поспішив до Петрокова. Стояв золотий, васильковий липень. Вже минув полудень. Нині ще існуюча церква збудована в 1829 році. Це церква мурована, з такою ж дзвінницею і з мурованою огорожею.

Дзвінниця саме і засвітилась з-поза лісу. Легко відрізнити навіть здалека діючу церкву від недіючої, живу від мертвої. Але тут був особливий випадок тому, що церкву замкнули зовсім недавно, відпечаток запустіння і помертвілости не встигли ще лягти на неї. Весела і жива церква світилася на золотистому від сонця пагорбку.

Але ми знали (автор їздив з дружиною), що вона зовсім не жива і, можливо, вже більше ніколи не воскресне. Ми найшли голову колгоспу, представили себе, і попросили, чи не можна оглянути церкву.

— Ви однаково будете з неї все викидати, а нам цікаво. Може трапиться книжка, може ікона. Якщо не можна, то, звичайно, ми не наполягаємо, ми тільки просимо.

— Приїхати було вам позавчора, — з огірченням сказав голова.

— А в чому ж справа?

— Як в чому? Це приміщення дали мені під склад. Значить, повинен я був його звільнити чи ні?

— Допустимо.

— Ну, і щоб без довгого возіння, я вирішив одним махом. Вирядив бригаду теслів з сокирами. А сокири у теслів самі знаєте — огонь. Ось вони за півднини все, що було, обернули в дрібні тріски..."

— А тріски вивезли?

— Ні, — немов зрадів голова. Тріски ще на місці. Ні однієї трісочки не винесли, все лежить посеред церкви.

— Я ж й не думав, що це може будь-кого цікавити, сказав голова.

В церкві — голі стіни. Настінна олійна іконопись ще ціла. Решта ж все, навіть самий іконостас, тобто стояки і перекладини, які творять заглибини для ікон, різьба — дерев'яні цвіти і птахи, покриті позолотою, а також самі ікони, — все звалене на підлогу і порубане на дрібну щепу.

Золотисто-синя і золотисто-червона щепа створила гору мало не до середини церковного інтер'єра. Нічого собі, славно попрацювали теслі своїми сокирами.

— В нашій церкві особливої старовини не було — потішав не то нас, не то сам себе голова. Ось в Аннині була старовина.

— Ціла?

— Та що ви! Аннинську церкву розторощили ще в тридцятих роках. В той час дещо з Аннинської церкви перенесли до нас, в Петроково. Ну, і правда, старовинне! Я не розумію, але і мені видно.

— Та деж воно?

— А ось все тут, в цій братській могилі, хитнув голова на позолочений горб. Статуя одна була. З Аннина. Вище мене на зріст, метрів зо два. З цілого куска була вирізьблена. Мужик з бородою сидить і лице рукою підпер, якби засумував. А на ногах кайдани. Цікава була статуя.

Ми почали ворушити тріски. Стали попадатися нам то обрубок руки, то половина бороди, то око. Витягнув я й невеличкий святковий образ „Вхід до Єрусалиму". По іконі, написаній на тонкій дощі, було „тяпнуто" сокирою з протилежного боку. Дошка переламалась, але товста полотняна поволока, наліплена з лицевої сторони, втримала на собі обидві половинки. Я міцно стиснув дощечку на переломі, і вона зійшлась. В моїх руках опинилась ціла ікона, тільки з грубим шрамом, тому що фарба на зігнутому полотні злущилась. Я знайшов ще сім святкових. Всі вони були однаково покалічені, але всі вони були зложені, як складається, очевидно, при переломі людська кість.

— Щось то недописали ваші теслі, сказав я голові. А потім, деж ще п'ять ікон? Їх таких само повинно бути дванадцять.

— П'ять нема. Це жінки по хатах розібрали. А недорубані вони тому, що їх рубали не теслі, а рубав сам представник культури з району.

Коли він оглядав церкву, надбігли жінки. Наскочили саме на ці маленькі ікони і почали хватати. Щоб не дісталися бабам, представник культури взяв сокиру і давай „тяпати". Відомо, у представника культури ні сили, ні вправи. Ось тому вони і вийшли поранені. А коби наші теслі... Тут би не то що ...

Та ви самі бачите — сумлінна, чиста робота.

Ці святкові ікони виявилися не старовинні, але я їх всеодно бережу."

В згаданій своїй книжці „Чорні дошки" Солоухін, з огляду на комуністичну цензуру, дуже обережно оповідає про нищення релігійних і національних святощів свого народу. Він особливо акцентує свій жаль за втратою цих останніх.

Між іншим, йому довелося бути присутнім при руйнації церкви в рідному селі Олепині, біля Володимира.

„Кілька років тому, — оповідає автор, — приїхавши ранньою весною з Москви в рідне село, я довідався, що церква замкнена. Вже приїжджало двох з відділу культури встановити, що є в церкві вартісного, що потрібно було б забрати і вивести, а що залишити для знищення на місці. Моя місія обмежувалась конечністю врятування церковного будинку, який влада плянувала зруйнувати до Першого травня. Та й привід для неї був нібито дуже відповідний, бо потрібною була цегла на хліви для корів.

Мої доводи в обороні церкви видавалися їм наївними і безпомічними; буде, мовляв, негарно, зіпсується вигляд села, посеред села буде лежати куча обломків і сміття.

В цій битві за церкву довелося задовольнитися компромісом. Церкву вирішили залишити, а натомість муровану огороду навколо неї розібрати.

Церкву передали сільраді в повне розпорядження. Але сільрада не знала, що тепер з нею робити. В кінці-кінців, неохоче зі скрипом її примушений був купити колгосп, щоб використати під склад. Голова сільради вмовляв нашого колгоспного голову:

— Ну, і що там для вас! У вас колгоспники дешева робоча сила. Дайте тільки наказ колгоспникам і вони очистять церкву за один день. Все дерев'яне нехай йде на дрова.

— Клопотатися нам ще з цією старовиною! Ні, бажаємо, щоб передали нам голі стіни, чисте і порожнє приміщення!

Одного разу, — оповідає далі автор, — виглянувши у вікно, я побачив, що при церковних дверях стоїть тягарівка, а двері церкви широко відкриті. Я поспішив до церкви, щоб в останній раз поглянути на все те, що прикрашувало нашу Олепинську церкву.

Виявилося, що тягарівкою приїхав Яків Балашов — збірщик утилю. Він вже встиг наладувати на тягарівку сторощену мідну утвар і тяжкі книги в шкіряних оправах. Кільканадцять жінок мовчазно, не нарікаючи, стояли на папертях і дивились як Яків виносить і кидає в загальну кучу то купіль, то підсвічник, то модну ризу з великої ікони, то якісь ланцюжки.

Жінки зі сльозами благали пустати їх в церкву востаннє подивитися, але теперішній господар ситуації нікого далі дверей не пускав. („Господарем ситуації" був не Яков Балашов, а хтось інший. о. С. Г.) Значить, не зручно було відділятися і мені, хоч мене Яков Балашов не відважився б не пустити до середини. Але увійти в церкву одному на очах всіх цих скривжених людей, яких не пускають, значило б, по-перше, ще більше принизити цих людей, підкреслити ще раз, що власне їм неможна, а іншим можна, а по-друге, не вільно приєднатися до тих, котрі вивозять, і стати з ними заодне.

Зараз вийшло так: я стою з тими, кого не пускають і не подпускають, а там за церковним порогом ті, хто вигрібає і вивозить ці книги і утвар. Дурниця, звичайно, але мені хотілося в ту хвилину залишитися по цю сторону уявної, але різкої границі."

(Закінчення на ст. 6-ій)

ПРОТОКОЛ

НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

яке відбулося в днях 23-го до 27-го травня 1977 року на Союзівці в Кергонксон, Н. Й.

(5)

ЗВІТ ГОЛОВНОГО СЕКРЕТАРЯ ВОЛОДИМИРА СОХАНА

ПОЯСНЕННЯ КЛЯС ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

T-16 (Кл. І) — термінове забезпечення молоді до 16-го року життя;
P-70 (Кл. II) — забезпечення платне по смерти з вкладками платними до 70-го року життя (Деп. Молоді);
E-18 — вивінувальне забезпечення молоді платне у 18–му році життя;
P-20 — забезпечення платне по смерти з вкладками платними впродовж 20 років;
E-20 — 20-літнє вивінувальне забезпечення;
P-65 — забезпечення платне по смерти з вкладками платними до 65-го року життя;
E-65 — вивінувальне забезпечення платне у 65-му році життя;
Кляса І. (Старий рід заб.) — забезпечення платне по смерти, без резерви, з вкладками платними впродовж цілого життя;
P-70 (Кл. О) — забезпечення платне по смерти з вкладками платними до 70-го року життя;
W — забезпечення платне по смерти з вкладками платними впродовж цілого життя;
DP-60 — забезпечення з подвійною сумою посмертного до 60-го року життя і вкладками платними впродовж цілого життя;
DP-65 — забезпечення з подвійною сумою посмертного до 65-го року життя і вкладками платними впродовж цілого життя;
T-5 — термінове забезпечення на 5 років для дорослих членів;
T-10 — термінове забезпечення на 10 років для дорослих членів;
ADD — акцидентове забезпечення.

ЧИСЛА ЧЛЕНІВ ТА ЇХ СУМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПО СТЕЙТАХ І ПРОВІНЦІЯХ

(Стан з 31-го грудня 1976 року)

П. Ч.	Стейт, Провінція	Число членів	Їх сума забезп.	Число Відділів
1	Pennsylvania	18,301	$22,835,779	107
2	New York	16,001	19,397,944	72
3	New Jersey	11,842	16,679,060	59
4	Illinois	9,820	11,107,679	31
5	Ohio	7,467	10,800,999	31
6	Ontario, Canada	6,126	12,485,725	40
7	Michigan	4,817	7,555,914	13
8	Connecticut	2,698	3,663,413	15
9	Quebec, Canada	1,479	2,921,687	8
10	Maryland	1,246	1,824,783	7
11	Massachsetts	1,211	1,484,777	10
12	Minnesota	906	1,718,699	5
13	Rhode Island	757	1,044,696	5
14	California	569	845,319	3
15	Saskatchewan, Canada	513	1,362,500	8
16	Indiana	506	556,000	5
17	Manitoba, Canada	492	923,985	4
18	Missouri	450	394,550	4
19	Delaware	426	632,140	2
20	Nebraska	287	249,195	3
21	Alberta, Canada	277	601,440	4
22	District of Columbia	238	248,500	1
23	Wisconsin	176	248,250	3
24	West Virginia	175	174,469	1
25	Florida	171	223,844	2
26	Kansas	160	169,400	1
27	Colorado	121	152,852	1
28	British Columbia, Canada	101	172,300	2
29	Virginia	99	213,500	1
30	Arizona	65	91,500	1
31	New Hampshire	61	68,500	1
32	Texas	39	51,000	1
33	Washington	36	26,500	1
34	Maine	32	72,000	1
35	Nort Dakota	28	21,000	2
36	Oregon	21	22,000	1
37	Nova Scotia, Canada	15	19,500	1
	РАЗОМ:	87,729	121,061,399	457

ЗАГАЛЬНІ ЧИСЛА ЧЛЕНІВ АКТИВНИХ І НА ВИПЛАЧЕНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ТА НА БЕЗПЛАТНОМУ ПРОДОВЖЕННІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗА ОСЯГНЕНИМ ВІКОМ

(Без грамот акцидентового забезпечення)
Стан з 31-го грудня 1976 року

Вік	Числа членів	Їх суми забезп.	Смертні випадки у 1976 р. Число	Їх сума забез.
0	219	397,000		
1	349	552,500	2	2,000
2	386	581,500		
3	409	654,500		
4	476	685,500		
5	552	777,000		
6	635	874,000		
7	678	863,500		
8	636	785,797		
9	723	883,000		
10	760	967,500		
11	817	936,500		
11	817	936,500		
12	841	961,399	1	1,000
13	945	1,039,500		
14	966	1,063,300		
15	1,137	1,233,309		
16	1,221	1,309,704	1	1,500
17	1,285	1,393,403	1	1,000
18	1,247	1,482,903		
19	1,328	1,650,500	1	1,000
20	1,307	1,569,936	1	500
21	1,276	1,674,959	1	1,000
22	1,381	1,887,340		
23	1,339	1,837,062		
24	1,396	1,869,607	2	1,500
25	1,401	1,877,0322		1,500
26	1,297	1,702,242	3	2,500
27	1,122	1,456,230	1	1,000
28	1,154	1,551,558		
29	1,436	1,868,987		
30	1,366	1,705,217	2	11,000
31	858	1,163,845		
32	783	939,650		
33	758	912,525	1	1,000
34	731	969,651	1	1,000
35	682	831,100		
36	578	733,915		
37	602	638,904	1	1,000
38	568	557,837		
39	1,511	665,640		
40	656	615,450	1	1,000
41	653	633,607	1	500
42	682	639,768	3	3,000
43	681	603,600		
44	741	749,675	1	1,000
45	740	771,032	1	1,000
46	824	881,709	2	1,500
47	935	1,039,780	3	3,000
48	1,076	1,184,045	6	6,000
49	1,336	1,460,813	5	10,500
50	1,710	1,841,673	9	7,500
51	2,175	2,421,185	14	19,000
52	2,441	2,542,252	15	15,500
53	2,522	2,804,561	21	28,000
54	2,492	2,648,336	14	11,500
55	2,423	2,490,559	11	7,500
56	2,119	2,143,182	14	10,000
57	1,919	1,926,646	20	17,000
58	1,758	1,650,709	20	17,665
59	1,503	1,438,463	17	14,808
60	1,547	1,393,525	8	8,500
61	1,354	1,225,110	21	16,500
62	1,503	1,348,372	24	20,000
63	1,222	1,170,226	12	9,308
64	1,124	1,052,720	24	20,000
65	848	825,636	26	25,500
66	834	731,379	12	9,500
67	732	642,135	14	10,000
68	613	544,583	29	24,300
69	512	445,353	15	11,000
70	521	403,899	16	13,500
71	422	371,851	12	9,049
72	391	321,451	7	5,000
73	400	331,879	14	11,500
74	328	265,925	8	5,300
75	264	212,867	6	4,500
76	332	263,689	21	13,500
77	318	279,820	32	23,000
78	317	326,166	39	22,500
79	296	317,882	40	27,500
80	320	362,060	46	32,225
81	228	293,745	35	25,567
82	155	246,302	37	30,300
83	139	230,193	40	31,500
84	87	134,350	32	23,846
85	54	105,190	12	9,000
Понад 85 р.	112	302494	82	60,961
Разом	81,545	90,141,399	863	707,829

КАНАДА

НОВІ ЧЛЕНИ В КАНАДІ В 1976 РОЦІ

	Число членів	Їх сума забезп.
Молодь	77	$ 173,000
Дорослі	150	469,000
Акцидентові грамоти	75	375,000
Разом у 1976 році:	302	$ 1,017,000
Разом у 1975 році	319	$ 1,076,500

НОВІ ЧЛЕНИ В КАНАДІ ТА ЇХ СУМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗА ОСТАННІХ ДЕСЯТЬ РОКІВ

Рік	Число членів	Їх сума забезп.	Пересічна сума
1967	980	$ 2,538,500	$ 2,590
1968	791	2,088,500	2,396
1969	862	2,257,000	2,618
1970	1,110	2,121,900	1,912
1971	543	1,500,000	2,762
1972	560	1,372,500	2,451
1973	652	1,961,000	3,007
1974	643	2,112,500	3,285
1975	319	1,076,500	3,374
1976	302	1,017,000	3,367

ЗАГАЛ ЧЛЕНСТВА УНС В КАНАДІ

(Стан з 31-го грудня 1976 року)

	Число членів	Їх сума забезп.
Молодь	2,099	$ 2,738,000
Дорослі	5,020	8,369,750
Акцидентові грамоти	1,363	6,815,000
Разом активні члени	8,482	$ 17,922,750
Молодь на виплаченому Забезп. і на безплатному продовженні	155	$ 137,198
Дорослі на виплаченому забезп. і на безплатному продовженні	366	427,189
Разом неактивні члени	521	$ 564,387
РАЗОМ УСІ ЧЛЕНИ	9,003	18,487,137

ПОРІВНЯННЯ ЧИСЕЛ АКТИВНОГО ЧЛЕНСТВА КАНАДИ РОКІВ 1975 І 1976

	Число чл. 12.31.1975	Число чл. 12.31.1976	Прибуток, abo vtrata
Молодь	2,184	2,099	— 85
Дорослі	5,107	5,020	— 87
Акциденрові грамоти	1,397	1,363	— 34
РАЗОМ:	8,688	8,482	— 206

ПОРІВНЯННЯ ЧИСЕЛ ЗАГАЛУ ЧЛЕНСТВА КАНАДИ РОКІВ 1975 І 1976

	Число чл. 12.31.1975	Число чл. 12.31.1976	Прибуток, або втрата
Молодь	2,328	2,254	— 74
Дорослі	5,443	5,386	— 57
Акцидентові грамоти	1,399	1,363	— 34
РАЗОМ:	9,168	9,003	— 165

ПОРІВНЯННЯ СУМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЧЛЕНСТВА КАНАДИ В РОКАХ 1975 І 1976

	Сума Забез. 12.311975	Сума забез. 12.31.1976	Прибуток, або втрата
Молодь	$2,754,000	$2,738,000	— $16,000
Дорослі	8,332,250	8,369,750	+ 37,500
Акцидентові грамоти	6,985,000	6,815,000	— 170,000
Разом активні члени	18,071,250	$17,922,750	— 149,500
Молодь на випл. забезп. і безплатному продовженні	$126,296	$137,198	+ $10,902
Дорослі на випл. забезп. і безплатному продовженні	348,525	427,189	+ 79,664
Разом неактивні члени	474,821	564,387	+ 90,566
Загальні суми забезп.	18,546,071	18,487,137	— 58,934

СТАН УСІХ ЧЛЕНІВ І ЇХ СУМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В КАНАДІ ЗА ОСТАННІХ ДЕСЯТЬ РОКІВ

Кінець року	Число членів	Їх сума забезп.	Перес. сума забезп. члена
1967	8,867	$ 13,016,549	$ 1,468
1968	8,954	13,905,209	1,556
1969	9,113	15,075,971	1,654
1970	9,525	16,089,973	1,689
1971	9,366	16,323,895	1,742
1972	9,279	16,659,847	1,795
1973	9,419	17,839,230	1,894
1974	9,418	18,671,810	1,982
1975	9,168	18,546,071	2,022
1976	9,003	18,487,137	2,053

ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ

ЧИСЛА-ДОДАТКОВИХ ГРАМОТ В ДЕП. ДОРОСЛИХ ЗА ОСТАННІХ ДЕСЯТЬ РОКІВ

Кінець року	Число всіх дор. членів	Число додаткових грамот
1967	49,712	4,432
1968	49,124	4,585
1969	48,670	4,662
1970	47,432	4,347
1971	45,941	4,069
1972	45,172	4,028
1973	45,512	4,092
1974	45,151	4,101
1975	44,376	4,067
1976	43,867	4,029

ЧИСЛА ГРАМОТ АКЦИДЕНТОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСНОВНИХ І ДОДАТКОВИХ

Стан з кінця року	Основні грамоти	Додаткові	Разом
1963	282	796	1,078
1964	468	1,257	1,725
1965	648	1,501	2,147
1966	871	1,751	2,622
1967	981	1,956	2,937
1968	1,071	2,149	3,220
1969	1,035	2,329	3,634
1970	1,514	2,549	4,063
1971	1,628	2,728	4,356
1972	1,872	2,955	4,827
1973	2,220	3,324	5,544
1974	2,376	3,533	5,909
1975	2,469	3,586	6,055
1976	2,534	3,650	6,184

ПЕРЕСІЧНИЙ ВІК ЧЛЕНІВ УНСОЮЗУ

(Числа з конвенційних звітів)

31-го грудня 1957 року	41	років
31-го грудня 1957 року	36	років
31-го грудня 1961 року	39.91	років
31-го грудня 1965 року	37.6	років
31-го грудня 1969 року	38.89	років
31-го грудня 1973 року	40.0	років
31-го грудня 1974 року	41.06	років
31-го грудня 1975 року	41.6	років
31-го грудня 1976 року	40.78	років

СМЕРТНІСТЬ ЧЛЕНСТВА УНСОЮЗУ

(Відсоткові числа, базовані на віку членів та віку грамот)

Рік	% смертности
1965	54.4
1966	59.2
1967	58.8
1968	61.4
1969	58.09
1970	54.71
1971	57.22
1972	65.10
1973	52.79
1974	61.03
1975	51.33
1976	50.86

ЧЛЕНИ ПЕРЕДПЛАТНИКИ „СВОБОДИ"

Стан з кінця року	Ціни місячної передплати 65ц.	50 ц.	30 ц.	Разом усіх передплати.
1965	11,951	374	2,100	14,425
1969	11,218	71	1,629	12,918
1970	10,691	57	1,480	12,228
1971	10,430	47	1,318	11,795
1972	10,257	38	1,159	11,454
1973	10,215	38	1,020	11,273
1974	10,055	31	895	10,981
1975	9,892	23	799	10,714
1976	9,823	24	706	10,553

ЧИСЛА СПОДІВАНИХ ВИПЛАЧЕНИХ ГРАМОТ НА НАСТУПНИХ СІМ РОКІВ

Рік	Виплачені Молоді	Е грамоти Дорослих	Виплачені Молоді	Р грамоти Дорослих	Разом
1977	709	464	420	716	2,309
1978	672	362	321	498	1,853
1979	663	492	475	723	2,353
1980	562	371	339	595	1,837
1981	637	514	427	778	2,356
1982	570	471	380	750	2,171
1983	472	417	287	660	1,836

ЧИСЛА НОВИХ ЧЛЕНІВ В РОКАХ ВІД 1933 ДО 1976 ТА СТАН ЧЛЕНСТВА ЗА КОНВЕНЦІЙНИМИ ЗВІТАМИ

Рік	Число нових чл.	Число всіх чл. з кінцем даного року
1933	2,502	30,314
1934	2,870	
1935	2,161	30,335
1936	3,113	
1937	2,814	
1938	4,492	
1939	5,300	
1940	5,564	38,167
1941	3,859	
1942	3,240	
1943	3,191	
1944	4,085	
1945	2,990	45,720
1946	2,804	
1947	3,306	
1948	4,221	
1949	8,154	56,983
1950	8,710	
1951	7,313	
1952	5,733	
1953	4,682	70,221
1954	3,426	
1955	3,490	
1956	3,343	
1957	4,430	72,438
1958	3,727	
1959	4,998	
1960	3,567	
1961	4,830	81,441
1962	4,093	
1963	4,446	
1964	4,398	
1965	4,896	86,059
1966	4,994	
1967	4,400	
1968	3,872	
1969	5,462	89,107
1970	5,252	89,209
1971	4,056	88,366
1972	4,216	88,213
1973	4,668	89,119
1974	4,005	89,069
1975	3,111	88,112
1976	3,071	87,729

Основні факти статистичних таблиць

У 1976-му році приєднали секретарі та організатори для УНСоюзу 3,071 нового члена із сумою $7,335,500 забезпечення. Але в цьому ж звітовому році втратив УН-Союз на чисто в активному членстві 820 членів, головно вислідом дозріння вивінувальних грамот (991), смертних випадків (864), передчасних грошових зворотів (818), сплачених повністю грамот (721), та суспенз (386). Пересічна сума нових грамот життьового забезпечення збільшилася в порівнянні з попереднім роком і вона виносила $1,933, але пересічна сума забезпечення всіх нових членів (включно з акцидентовими грамотами) зменшилася, бо виносила $2,388. Замітним у 1976-му році було значне зменшення втрат членства внаслідок суспенз, яких у 1975-му році було 775, а в 1976-му році тільки 386. Найбільше популярними клясами забезпечення серед нових членів були кляси P-20, E-18 та E-20 в Департаменті Молоді, а серед нових членів Департаменту Дорослих такими клясами за порядком їх популярности були кляси P-20, E-20 та „дабл ю".

Всіх активних членів з кінцем 1976-го року було 68,329 із забезпеченням на суму $106,168,116, а пересічна сума їх забезпечення виносила $1,583. Всіх членів було в УНСоюзі з кінцем звітового року 87,729 із сумою $121,061,399 забезпечення, та з пересічною сумою забезпечення $1,379. В загальному членстві втратив УНСоюз у 1976-му році 383 членів, але сума забезпечення всього членства зросла на $2,098,574. Сума всіх забезпечень УН-Союзу з кінцем 1976-го року виносила $157,623,399 і вона була на $1,412,074 більшою в порівнянні з кінцем 1975-го року.

Найбільше популярними клясами серед всього членства були в Департаменті Молоді кляси P-20, E-20 та E-18, а порядок популярности кляс серед всіх членів Департаменту Дорослих показує кляси P-20, „дабл ю" та E-20. Перед в числі членів серед стейтів і провінцій все ще веде стейт Пенсильвенії (18,301), а за ним ідуть стейти Ню Йорк (16,001) та Ню Джерзі (11,842).

Канада придбала в 1976-му році 319 нових членів із сумою $1,076,500 забезпечення, що дає пересічну суму забезпечення нових членів $3,367. Активних членів було в Канаді з кінцем звітового року 8,432, а всіх членів 9,003. Загал членства УНСоюзу в Канаді був забезпечений на суму $18,487,137. В активному членстві втратила Канада за 1976-ий рік на чисто 206 членів, а в загальному членстві така втрата виносила 165 членів. Зменшилася теж за цей рік загальна сума забезпечення членів Канади на суму $58,934. Пересічна сума забезпечення всього членства Канади виносила з кінцем 1976-го року $2,053.

Зменшення з кожним роком числа активних членів Департаменту Дорослих, а поруч цього задержання майже такого самого числа додаткових грамот у цьому ж Департаменті вказує на те, що ми часто поновно забезпечуємо вже забезпечених членів УНСоюзу тоді, коли для збільшення дійсного числа членів треба нам шукати за зовсім новими членами. Йдеться тут про число членів, а не число грамот. Серед власників 6,184 акцидентових грамот є все ще дуже велике число, бо аж 2,534 члени, які мають тільки ці акцидентові грамоти. Цих 2,534 членів можна б ще забезпечити грамотами життьового забезпечення, крім цих грамот забезпечення тільки від випадкової смерти. Пересічний вік членства УНСоюзу зменшився дещо за звітовий рік. Але пересічний вік 40 років

→

не може бути задовільним для установи, яка хоче запевнити собі майбутність. Тому нам треба звернути більше уваги на забезпечування в УНСоюзі нашої молоді. Смертність серед членства УНСоюзу була в 1976-му році дещо меншою, як у попередніх роках, бо виносила 50.86, тоді коли в деяких роках вона сягала 60, а то і 65.10.

Число членів (чоловіків), які передплачують „Свободу", постійно меншає, як і меншає загальний тираж „Свободи", нашого зв'язкового з членством та з українськими громадами. Нам треба обов'язково посилити наші старання за збільшенням числа передплатників, щоб таким чином теж спопуляризувати членство і забезпечення в УНСоюзі серед сотень тисяч українців у ЗСА і в Канаді. З поширенням „Свободи", як теж „Українського Тижневика", напевно прийшло б до збільшення членства УНСоюзу, яке, як показує остання таблиця, постійно меншає від 1970-го року.

Інші ділянки моєї праці

Тому, що виконування моїх статутових обов'язків забирало мені майже ввесь мій час, так у Головній Канцелярії, як теж дома,включно із суботами та неділями, дуже мало часу залишалося мені на інші праці. Я старався обмежувати до мінімум виїзди в терен на збори Округ, чи на репрезентації, але в конечних випадках брав теж у них участь і писав про це опісля у „Свободі". У звітовому часі я дальше постачав „Свободу" вістками зі союзового життя, тобто про збори Округ і Відділів, про різні імпрези, про померлих секретарів та інших діячів УНСоюзу, а також опікувався поміщуванням знимок нових членів УНСоюзу з рядів молоді.

В Головній Управі „Самопомочі" був я і в минулому році референтом преси та інформації.

В Братському Конґресі Стейту Ню Джерзі був я у звітовому році членом Екзекутиви і на останньому конґресі головою Номінаційної Комісії.

В міській управі Джерзі Сити займаю я вже шостий рік пост „комішенера" Реґуляційної Ради, яка дає дозволи на зміни в мешканевих, комерційних та індустріяльних зонах міста.

На 12-му Конґресі Українців ЗСА був я, як представник УНСоюзу, головою Номінаційної Комісії, яка мала трудне завдання внаслідок пізного затвердження змін статуту і зменшення ним числа членів Екзекутиви УККА вирішити номінації членів керівних органів УККА впродовж дуже короткого часу. Закінчила ця Номінаційна Комісія свою працю два тижні після Конґресу рішенням рекомендувати кооптування цілого ряду додаткових членів до Екзекутиви УККА.

Був я також у звітовому році віцепрезидентом дирекції житлового будинку Полус Гук Таверс, спонзором якого є УНСоюз.

Кінцеві заввага

Наше основне завдання, яке тяжить в першу чергу на нашому великому, сильному і впливовому УНСоюзі, це збудити наше громадянство зі сну байдужности — апатії та завернути діючий тепер постійний відхід від нашого зорганізованого життя нашого молодого покоління, в тому чимало освічених та цінних для нас професіоналістів. Це молоде покоління з поселенням поза нашими міськими осередками надто часто пропадає разом з його нащадками для наших громад тут і для нашого народу там у поневоленій, але нескореній Україні. Тому ми повинні докласти всіх сил та використати до максимум наші людські і матеріяльні ресурси, нашу „Свободу", „Український Тижневик", інші спеціяльні публікації, як також сітку наших урядовців Відділів, для спинення цього розкладу нашого зорганізованого життя і для скріплення збільшеним членством нашого УНСоюзу та привернення до наших громад і організацій того нашого покоління, яке може винести наше зорганізоване життя на нові висоти.

Ми мусимо завжди мати перед собою ясно поставлені дві головні незаперечні цілі нашого зорганізованого суспільства: допомогу українському народові в його змаганнях до волі і виховання нашого молодого покоління, яке продовжувало б цю нашу працю.

Головний секретар Володимир Сохан в доповненні до свого друкованого звіту подав наступне: Я буду сьогодні довше звітувати, бо я бачу, на початку наших дискусій, що може ви не мали змоги перечитати мого звіту. Я його не прочитаю, тільки зреферую. Це мій вже одинадцятий рік, як члена Екзекутиви, та 28-ий служби в Союзі. І, очевидно, роки служби і досвід зобов'язують. Я старався робити, що можу, але є певні межі, коли говорити про час і силу, про все те, що чоловік хотів би зробити і виповнити.

Наш минулий рік, звітовий рік, належав до одних з найважчих. Дай Боже, щоби він був переломовий. На це склалося багато причин: економічних і, очевидно, в першу чергу, збайдужіння наших людей до українських установ, взагалі до українського громадського життя. І нарешті те, що нас дуже болить — це відхід нашої молоді, чи мале зацікавлення молоді нашими організаціями і нашим Союзом. Наша забезпеченева служба вам всім, хто працює для Союзу, на постах секретарів, чи урядовців Відділів відома. Не буду її реферувати. Наші старання про затвердження трьох плянів забезпечення увінчалися успіхом. Але частинним, бо ми маємо затверджені пляни, але ми все ще працюємо над виготовленням пропаґандивних брошурок. Ми пробували заанґажувати молодого чоловіка з Організаційного Відділу для виготовлення цих брошурок. Він це робив, але ми будемо мусіти дати ці речі зробити професійному комерційному аґентові, який приготовив би дуже добрі інформації про ці пляни в приступному виді з арґументами до їх продажу. Ми закупили для нашого Відділу нову машину IBM (сортер 083), на якій думаємо трохи скоріше виконувати наші роботи, трохи точніше і тим самим поправити нашу працю. Про наші протоколи, як ми вже тут рано говорили і мені дали нагоду висловитися про те, ми мали голоси за таким протоколом, як він був написаний, і проти, і про те, яким має бути наступний протокол. В моєму звіті є згадка про протокол, і там є певні побажання, чи прохання до вас, щоби ви мені сказали, що ви хочете. При цій нагоді, я хотів би тут представити нашого службовика з Рекордового Відділу п. Михайла Юзеніва, якого я заанґажував, щоби він записував на стрічку, робив нотатки і потім допоміг мені написати протокол. Вірю, що це приспішить наш протокол. Крім справи протоколу, очевидно, теж була досить задавнена справа статуту. Остаточно наш статут, який ми змінили, тобто зміни статуту, які були затверджені на минулій Конвенції в 1974 році, нам всі стейти затвердили 13-го серпня 1976 року: І ми тоді віддали його разом з поправками до друку. Він видрукований і мені приємно, що його навіть зшили та оправили і ми могли вам його передати на ваші столи. Таблиці про рух членства ви дістали щойно сьогодні з групою всіх звітів, які були видруковані пізніше і вже не було часу їх вам вислати. Тут мушу сказати, що не всі ви прислали на час свої звіти до друку. Наші таблиці були готові на час (головна касирка виготовила, як я не помиляюся перед 20 березня, а я до 26, чи 27 березня, значить на час). Але через технічні трудноші в друкарні, ці таблиці були видруковані щойно минулої середи, а передані нам в четвер і тому ми рішили їх вам не висилати, а привезти разом із спізненими звітами на наради і тут роздати. Я дуже прошу — прочитайте пояснення до таблиць, наші підсумки членських кампаній, наш стан членства тощо.

Приходжу до кінцевих ділянок моєї праці. Мої інші праці, крім тих, про які ви знаєте, бо щоденно зустрічаєтеся з ними по Відділах: Я співпрацюю із „Свободою", про що головний редактор в своєму звіті згадував, я є членом Головної Управи „Самопомочі", там я є референтом преси і інформації. Так виходить, що в Союзі пишу і секретарюю і до „Свободи" пишу дописи і для „Самопомочі" пишу дописи. В Братському Конґресі я є тепер тільки членом Екзекутиви після того, як я був раніше президентом Братського Конґресу стейту Ню Джерзі. В міській управі Джерзі Сити я дальше є на пості комішенера реґуляційної ради (Зонінґ Борд). Може й це не є таке дуже важне, але нам в Джерзі Сити воно потрібне. На 12-му Конґресі УККА був я членом, і там мене вибрали головою Номінаційної Комісії. Це ще одна справа, яка в минулому році мене дуже прибила, бо хотілося все зробити якнайкраще, але зміни статуту рішали там на Конґресі до останньої хвилини. Номінаційна Комісія дістала зменшене число складу Екзекутиви після нового статуту і мусіла до півтора години перевести номінації. Тоді в кінці ще й оба секретарі Номінаційної Комісії прямо сказали перед входом на залю: Ми не готові звітувати, як ви маєте нотатки, то говоріть самі. І щоби Конґрес не роз'їхався до дому без вибраного нового проводу, я сам пішов прочитати номінації. Конґрес продовжив ще працю Номінаційної Комісії на два тижні, щоби доповнити склад керівних органів, що ми й зробили. По двох тижнях ми кооптували, чи радше, порекомендували кооптації і здається, що ця криза УККА проминула.

Мої кінцеві завваги: На нашому Союзові лежить основне завдання, як на сильній організації, впливовій організації, збудити наше громадянство з тієї байдужности, яка тепер існує, з цієї апатії, завернути постійний відхід наших людей, а головно молодих професіоналістів, які перепроваджуються поза міста і цілком зривають контакти з нашими громадами. Здається, що ми з нашими ресурсами, з нашими людськими і матеріяльними ресурсами, могли б найскорше цих людей задержати, чи привернути нашій громаді, нашому Союзові та УККА і нашій справі, щоби вони також працювали для наших громад і нашого народу. Очевидно, в тому велику ролю відограють наші публікації — „Свобода", „Український Тижневик". Ми всі, ви в терені і ми в Централі, я думаю, повинні поставити собі те, як нашу найважливішу ціль — привернути тих людей, які від нашої громади відчужуються, які відходять з апатією і не хочуть взагалі брати участи в нашому житті і помагати нам в наших важливих завданнях.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КАСИРА УЛЯНИ М. ДЯЧУК

Рік 1976 позначився постійним, але повільним зростом економіки Америки, при дальшім надзвичайно високім безробіттю. Хоча припинено швидкий зріст інфляції, виринули побоювання, що заплянованi новою адміністрацією президента Картера програми для поборювання безробіття внесуть нові інфляційні тенденції.

Мій касовий звіт за рік 1976 складається, як звичайно, з довгих колонок цифер, завданням яких є представити цілий фінансовий стан нашої установи. Ці чисельні звідомлення є дуже важливі, але на підставі самих цифер часом є тяжко дістати повний і правдивий образ. Приготовляючи цей звіт, я старалася додавати короткі пояснення, робити аналізу та деякі передбачення нашого дальшого фінансового розвитку.

Прибутки:

Прибутки в 1976 році дали загальну суму $6,016,-949.28, на $488,378 більше, чим попереднього року. Членських вкладок зібрано на загальну суму $3,025,484, на $12,892 більше від суми зібраних вкладок у 1975 році. Ця постійна звишка в сумі вкладок є дуже позитивним фактом у рості нашої організації.

Наші інвестиції принесли відсотків на загальну суму $1,919,484, не включаючи прибутків Союзівки, „Свободи" чи чиншів від реальностей. Відсотки від інвестицій зросли на майже $408,000. Цей зріст завдячуємо збільшенню відсотків від бондів на суму $180,847 та відсоткам у висоті $252,374.09 від позички на нашім домі за другу половину 1973 року.

Впали відсотки від гіпотечних позичок на суму $35,000 тому, що сплачено у звітовому році понад $950,-000 цих позичок. В загальному всі інвестиції принесли 4.18% відсотків. Попереднього року відсоткова стопа була 3.77%.

Прибутки „Свободи" виказали суму $556,512.88, на $61,000 більше від попереднього року. Прибутки „Союзівки" також зросли на суму $42,903, — та дали загальну суму $437,921. Чинші зменшилися на $26,118, бо менше було реальностей.

Видатки:

У звітовому часі всі видатки дали загальну суму $4,904,517.82, на $123,490 більше від попереднього року.

Виплачено дивіденди у висоті $471,541, на $14,384 більше як попереднього року. За ввесь час існування УНСоюзу, члени отримали дивіденди на загальну суму $8,355,672.00.

Виплачено 853 посмертних допомог на суму $697,919, на $23,396 менше від попереднього року. Також виплати дозрілих вивінувальних грамот зменшилися на суму $51,925, але все ж таки виплачено 1095 грамот на поважну суму $884,540. Тут треба звернути увагу Управам Відділів та всьому членству, що закони різних стейтів змушують нас виплачувати стейтам посмертні допомоги, чи дозрілі грамоти, за якими впродовж певного часу не зголошуються спадкоємці чи члени. Щоб запобігти цьому, кожного року проголошуємо у „Свободі" список невиплачених посмертних допомог, а в минулому році почато друкувати ще списки невиплачених вивінувальних дозрілих грамот. Помимо того, в 1976 році ми мусіли виплатити стейтові Ню Йорк $10,000 таких виплат, бо закони цього стейту від нас цього вимагають вже по трьох роках неполагодження.

Всіх інвестиційних видатків було на суму $87,465. Крім видатків на амортизацію, понесено втрату у висоті $5,807, при продажу реальности при 2082 Дейлі Евеню на Бронксі, Н.Й., втрату $7,749, при продажу $325,000 низьковідсоткових бондів, та списано гіпотечну позичку на реальности при 2010 Артур Евеню на Бронксі у висоті $26,038.

Видатки „Свободи" збільшилися на $61,000 та дали загальну суму $568,778. УНСоюз виплатив „Свободі" за членів понад $302,200 — тобто на $49,000 більше від суми, виплаченої в 1975 році. Всі видатки „Союзівки" виказали суму приблизно $398,000, що також було на $22,000 більше від суми видатків з попереднього року. Організаційні видатки дали суму $375,571.

Платні, податки від платень і державні забезпечення винесли загальну суму $454,028, на $25,000 більше від 1975 року. Самі платні працівників збільшилися на $34,000. Однією з причин цієї звишки було, що виплачено, згідно з календарем 1976 року, 53 тижневих платень, та підвишка самих платень працівників.

З Фондів Братських у звітовому часі виплачено загальну суму $79,313. На спортову акцію видано $4,919. Уділено допомог 907-ом членам у висоті $28,475, а 114-ом студентом призначено стипендії на загальну суму $15,689.65. Усіх стипендій за останніх 6 літ видано 364 на суму $62,930.

Попереднє Річне Засідання винесло було рішення, щоб УНСоюз почав у 1976 році признавати стипендії також найкращим учням, ґрадуантам 4-ох українських середніх шкіл, які є членами УНСоюзу. З цієї постанови скористали тільки дві школи: Академія св. Юра в Ню Йорку та Українська Середня Школа в Детройті, де нагороджено наших членів — ґрадуантів.

У вересні, 1976 року відкрито на „Союзівці" погруддя Лесі Українки. У зв'язку із здвигненням цього пам'ятника було видатків на суму $7,083.81. Крім цього, з Фондів Братських пожертвувано церквам суму $3,000, науковим, молодечим та культурним установам, других $15,-871.42.

Підсумувавши всі пожертви, виплачені УНСоюзом тільки від 1966 по 1976 рік включно, вони дають дуже поважну суму $200,747.

Фонд Наглої Потреби:

Цей фонд був встановлений в травні 1960 року і по грудень, 1976 року вплинуло до нього $44,793.70 пожертв. З цього фонду за час існування виплачено суму $16,159.38 на потреби всенаціонального значення та на оборону волі і рятунок життя українських патріотів. В минулому році з цього так важливого фонду виплачено суму $4,296.37.

Пасиви і спеціяльні резерви:

Для запоруки виплат життєвого та акцидентового забезпечення встановлено резерву у висоті $27,687,689.00. Крім цього, для виплати різних нагород, дивіденди посмертних допомог і т.п. відложено ще $2,083,308. Надвишка майна понад ці вимоги резерви дала суму $10,761,-076. На кожних $100.00 зобов'язання УНСоюз має тепер $136.15 майна.

Найновіша статистика 25 найбільших американських забезпеченевих установ виявила, що на $100 зобов'язань вони мають в пересічному тільки $104.77 майна.

Майно:

Загальна сума нашого майна на кінець 1976 року дала $41,150,402, виказавши зріст впродовж року на суму $1,112,431. Майно є ульоковане як слідує: $65.65% у бондах, 8.45% у гіпотечних позичках та 22.34% у позичці для УНКорпорації Дому УНСоюзу.

В уділах, реальностях та позичках на підклад грамот виказуємо по одному до двох відсотків майна, а вартість друкарських та електронічних машин становить менше чим три десятих одного відсотка майна.

Бонди:

У бондах була інвестована на кінець 1976 року сума $27,016,599.00 нашого майна, на $1,593,312 більше від попереднього року. Ринкова ціна цих бондів на день 31-го грудня виказала суму $23,338,244.00, або $86,69% книжкової вартости. Рік раніше це відн. давало тільки 76.69%. Закуплено 22 нові бонди за суму $2,051,293.00 з чого канадською валютою за суму $410,000.00. Відсоткова стопа нових бондів вагалася поміж $8\frac{1}{4}$ та 10%. Всі канадські бонди є ґарантовані урядами провінцій.

Американські бонди були видані компаніями публічної ужитковости, а один бонд урядом ЗСА.

Впродовж року дозріло бондів на суму $52,000. Продано бондів на суму $325,000 з втратою $7,749. Ці бонди приносили від $2\frac{3}{4}$ до $4\frac{3}{4}$% річно. Інвестувавши гроші з проданих бондів у бондах зі значною вищою відсотковою стопою (пересічно $8\frac{3}{4}$%), звишкою відсотків покриємо до кількох місяців всі наші втрати. Минулого року, як і в попередніх 3-ох роках, бонди залізничної фірми Моріс і Есекс за суму $20,000 далі не приносили нам відсотків. Впродовж чергових 5 літ дозріє бондів на суму приблизно 4 мільйони долярів (1977 р. — $797,000; 1978 — $420,000; 1979 — $699,000; 1980 — $970,000; 1981 — $1,075,000). Ці бонди приносять тепер дуже малі відсотки від $2\frac{3}{4}$% до $3\frac{5}{8}$% і заступлення їх новими, вищевідсотковими бондами значно піднесе пересічну відсоткову стопу наших інвестицій.

Уділи:

Книжкова вартість всіх трьох уділів на день 31-го грудня 1976 року виносила суму $526,814. Уділи Фонду Колоніял Конвертібел, в яких є інвестована сума $125,414 виплатили дивіденду у висоті $5,805 і ця сума була автоматично переведена на купно нових уділів.

Уділи Гамілтон Інвестмент Траст далі не виплачували дивіденди і ринкова вартість цих уділів впала до $1,625. Банки, які позичили цій компанії великі суми грошей, поставили як вимогу продовження їх позичок строгу контролю прибутків і видатків, та частинну сплату позичок перед виплаченням якоїнебудь дивіденди.

Гіпотечні позички:

Сальдо всіх гіпотечних позичок на кінець 1976 року дало суму $3,476,911. Впродож звітового року наші інвестиції у гіпотечних позичках зменшилися на $683,535. Сплачено позичок у висоті $950,830, а видано 7 нових на суму $267,294.96, з того одну в Канаді на суму $30,000. Їх відсоткова стопа була від $8\frac{1}{2}$% до 10%.

Наші проблеми з гіпотечними позичками на реальностях, положених у південній частині дільниці Бронксу, Н.Й., надальше продовжуються. Ситуація погіршилася через сувору зиму, зріст цін за опал, збільшення податків та загальний зріст коштів вдержання. Коли взяти ще до уваги, що від років ці будинки не приносили прибутків, якими можна б робити найконечніші направи, ці будинки з кожним роком постепенно занепадають. Списано до втрати позичку на дім при 2010, Артур Еве на Бронксі. Мусимо бути приготовані, що прийдеться відписати до втрати ще інші позички.

На Бронксі маємо ще 16 гіпотечних позичок на загальну суму приблизно $122,000. Чотири з них напевно будуть сплачені, а 12 є сумнівні. З тих дванадцять, вісім позичок мають мале сальдо від $1,080 до $5,000, одна $7,500, одна майже $12,000, та дві по $33,000. Одну позичку на реальності, положеній чи не на найгіршій вулиці Бронксу, сплачено нам грішми за вогневу втрату.

Одинока позичка поза Ню Йорком, що не вив'язується на час з вплатами, є позичка на дім нашого Відділу у Форд Сити, Па. Ця місцевість втратила кілька років тому одиноку індустрію і від цього часу погіршення економічного стану міста спричинило також занепад цього дому.

Позички на підклад членських грамот:

З кінцем 1976 року на 1511 грамотах було позички на суму $542,351, що дає приблизно пересічну висоту однієї позички $360. Нових позичок було видано у висоті $77,571, та додано відсотків на суму $19,641. В тім самім часі члени сплатили позичок на суму майже $55,000, а резервою грамот сплачено дальших $12,757.06.

Надальше побираємо тільки 4% від цих позичок.

Реальності:

Наші книжки виказують, що на день 31-го грудня 1976 року у чотирьох реальностях було інвестовано $703,655 майна. Крім книжкової вартости „Союзівки" у висоті $605,567, УНСоюз є власником ще трьох домів при 77-79-83, Гренд Ст. у Джерзі Сити, та двох реальностей, перебраних за гіпотечні позички в Ню Йорку: одна в Мангаттані на долині міста при 500, Е 11 вулиці, та друга при 750, Мелровз Еве на Бронксі. Ця остання дуже потерпіла від вандалізму і її книжкову вартість у висоті $40,475 прийдеться списати в 1977 році до втрати.

В лютому 1976 року перебрано на власність реальність при 2082 Дейлі Евеню на Бронксі та зараз продано її з втратою $5,807.00. Гіпотечну позичку, яку ми дали були на повну суму продажної ціни, сплачено нам до одного року.

Друкарські машини:

У друкарських машинах з кінцем звітового року було інвестовано суму $90,850. На старих машинах залишається ще книжкова вартість $5,349.66. До нових машин докуплено ще частини за суму $3,421.71. По амортизуванні виказуємо книжкову вартість нових машин у висоті $85,501.07.

Електронічні машини:

Для виконування праці в Головній Канцелярії уживаємо в рекордовім відділі машин фірми Ай Бі Ем, а у фінансовим відділі фірми Борровс. Книжкова вартість цих машин з кінцем 1976 року виносила суму $20,864.88.

Позичка для УНКорпорації дому УНСоюзу:

Ця позичка з кінцем грудня 1975 року виносила суму $8,192,270.00. По закінченні арбітражу в січні 1976 року, нам присуджено було виплатити будівничій фірмі Москареллі додаткову суму $416,893. Заразом виплачено ще суму $285,500, належну цій фірмі на підставі первісного контракту і це побільшості спричинило збільшення позички сумою $721,617. Впродовж 1976 року сплачено цю позичку на суму $544,100, так що на кінець 1976 року сальдо її було $8,369,787. З початком 1977 року корпорація сплатила позичку до суми $8,000,000.00.

Звіт УНКорпорації Дому УНСоюзу:

В минулому році чинші з винайму будинку дали прибутків на суму $1,020,932.34, виказуючи зріст на $431,784 або 73% більше від попереднього року. За винятком більшого приміщення на склеп, всі поверхи будинку були при кінці року вже винаймлені.

В парі з заповненням будинку, зросли кошти провадження його. Загальна сума оперативних видатків у звітовому часі дала суму $299,847, виказуючи зріст на $78,-878, або 35%. Самі кошти за ґаз і електрику збільшилися на $50,318, або 47%. Замість податків від нерухомости, виплачено містові, згідно з умовою, 15% від одержаних чиншів, суму $72,452.

Вінди, машини до огрівання та охолоджування, як також всі проводи для огрівання і охолоджування в будинку, є під сталою опікою фірм-експертів в цих ділянках, яким платиться контрактову суму. Ця обслуга коштувала $34,325.19. Адміністраційні видатки винесли суму $95,095, які були вищі на $43,370, або на 83% від попереднього року. Причиною звишки цих видатків була виплата комісового за винайм приміщень у висоті $22,805, як також зріст платень та податків на суму $24,050. З кінцем 1976 року корпорація затруднювала 5 осіб.

Впродовж звітового року корпорація виплатила за позички такі відсотки: двом місцевим банкам — Фірст Джерзі Нешенел Бенк і Комершел Траст Ко. $239,651, УНСоюзові $263,017 за другу половину 1973 року, та членам УНСоюзу за боргові зобов"язання $131,760. Загальна сума відсотків виплачених банкам і членам в 1975 році була $465,091. В 1976 році ці відсотки винесли $371,412, (не враховуючи відсотків виплачених Союзові) на $93,679 менше.

Коли порівняти відсотки заплачені банкам і членам у 1975 і 1976 роках, то треба ствердити, що банкам виплачено за минулий рік на $167,719 менше відсотків, а членам на $74,040 більше. Всі видатки за 1976 рік, включно з відсотками, дали суму $1,029,371.74. Віднявши від цих видатків прибутки у висоті $1,020,932.00, рік замкнено з малим недобором на суму $8,439.

Майно корпорації виносило суму $13,660,161.00. На нього складалися: готівка в банках у висоті $158,693.98, вартість площі на суму $54,647.81, вартість будинку на суму $13,444,184.10, та вартість устаткувань у висоті $2,635.35. Впродовж 1976 року, вартість будинку зросла на суму $804,613.30. Збільшено вартість будинку сумою виплаченою будівельній фірмі Москареллі у висоті $285,-500 на підставі первісного контракту, сумою $416,893 призначеною вислідом арбітражу, коштами правними за арбітраж у висоті $45,724 та коштами за пристосування до винайму кількох поверхів у висоті $56,491.

Корпорація на кінець грудня 1976 року мала слідуючі зобов'язання: позичка УНСоюзу виносила суму $8,369,-782.73, позички у банках Фірст Джерзей Нешенел Бенк суму $745,000 та Комершел Траст Ко. суму $2,400,000, позички від членів УНСоюзу $2,424,900. Крім цих позичок, корпорація передержувала, як ґарантію чиншів на суму $14,265 та виказувала заплачених наперед чиншів у висоті $21,691. За всі роки нагромадилося недобору на суму $315,483.00.

Впродовж 1976 року позичка УНСоюзу зросла на $177,517, а позичка у Фірст Джерзей Нешенел Банку зменшилася на $455,000. В тім самім часі позички від наших членів на підклад боргових зобов'язань збільшилися на суму $1,179,000.00.

Канадський звіт:

Прибутки в канадській валюті дали загальну суму $800,806, на $36,134 більше від попереднього року. Членських вкладок вплинуло на суму $467,097, на $10,429 більше від 1975 року.

Відсотків від інвестицій було $327,219, відсотки від бондів дали суму $264,034, на $34,000 більше від попереднього року. Відсотки від гіпотечних позичок зменшилися на суму $7,264.

(Продовження буде)

Поетеса Галина Черінь відвідала українську громаду в Мілвокі

Завдяки членкам 51-го Відділу СУА в Мілвокі, місцева українська громада зустрінулася з талановитою поетесою — Ганною Черінь - Паньків. Два тижні перед її виступом у Мілвокі, союзянки приготовили і розповсюднили в нашій громаді гарно оформлене й цікаве змістом запрошення. Зустріч громади з поетесою відбулася 4-го грудня м. р. у пополудневих годинах в залі української католицької парохії. Найперше голова 51-го Відділу, Катерина Масенко представила поетесу Ганну Черінь - Паньків, а громада привітала дорогу гостю гучними оплесками. Потім слідував спільний полуденок, що його приготовили союзянки. Ціла програма складалася з творів поетеси, що переплітались з музичними точками. Першою точкою був сценічний монтаж гуморески „Ультрамодерна муза", що його дуже добре вивели актори: Марія Дідун, Уляна Тишинська, Григорій Курілець, Богдан Тишинський і Роман Ступницький. П-і Ганна Черінь відчитала кілька своїх поезій, гуморесок і оповідань, дуже цікавих змістом і високовартісних під літературно - мистецьким оглядом, за що присутні нагородили її оваційними оплесками. Рецитували і читали твори поетеси: Марія Дідун, Катерина Яремко, Софія Пашковська, учениця Маріянка Ванденгевел, і учень середньої школи Петро Дорошенко. Із музичними точками виступали: Віра Павляк — гра на фортепіяні, Ліда Давні — гра на чельо,

Поетеса
Ганна Черінь-Паньків

Марко Давні — гра на скрипці і Данило Козачок — гра на акордеоні. А. Волдшмідт відспівала кілька українських пісень. Після закінчення програми, поетеса подякувала голові 51-го Відділу СУА, всім союзянкам, та Мілвоцькій Українській Громаді за сердечну і гарно проведену зустріч. В дальшому слові пані Ганна Черінь заохочувала громаду присвячувати якнайбільше уваги дітям і молоді, бо вони — наше майбутнє. До поетеси підходили учасники Зустрічі, гратулювали і дякували за її гостинний виступ. Рівночасно всі були вдячні її мужеві, панові Степанові за це, що під його опікою може свобідно процвітати великий поетичний талант його дружини, пані Ганни. Належить додати, що 51-ий Відділ СУА в Мілвоки обходив якраз цього року 25-ліття свого існування — своєї тяжкої праці для добра української громади.

Омелян Лоґуш

Відзначення Золотого Ювілею в Нюарку-Ірвінґтоні

Нюарк, Н. Дж. (М. Цяпка). — День 20-го листопада 1977 року був великим і радісним днем для громади Нюарку - Ірвінґтону і сумежних околиць, бо того ж дня вони святкували 50-ліття існування їхнього Українського Народного Дому і посвячення новозбудованої залі (з великим трудом), за якою тужила ціла спільнота, а цьому сприяла ще гарна погода. Мабуть, і вона раділа тим щасливим днем, бо після важких зусиль і трудів — прийшло радісне задоволення, яким втішалися не лише Управа зі своїм головою інж. Миколою Семанишиним, Дирекція й всі члени УНДому, але і місцева велика українська громада, маючи на увазі завдання таких домів на чужині для збереження її нащадків при українстві.

Читач цієї хроніки напевно подумає і запитає: невже ж така знана громада досі не мала власної відповідної залі? Відповідь знайдеш, дорогий читачу в наступних рядках. Мала і ще яку — найкращу в цілій Америці, на яку була спромоглася наша стара іміграція. Але, на жаль...

Для зрозуміння нюаркської ситуації належить повернути колісцятка місцевої історії до кінця XIX і початків XX століття, коли то почали прибувати, в цілі заробітків, перші українські піонери - поселенці, які привезли зі собою жевріючу любов до традицій їхніх батьків, до залишених на Батьківщині своїх Церков, читалень „Просвіти" та Українських Народних Домів, а вкінці до зорганізованого товариського життя.

Недаром народна мудрість каже, що „в товаристві не лише весело жити, але і миліше вмирати".

Початкове їхнє життя було незавидне. Поруч важкої праці доводилося їм переживати наруги і використовування, а не маючи жадного оперття, у проворніших зродилася ідея зорганізування відповідного приміщення, де могли би сходитись і ділитись своїм горем чи успіхом з пережитого. Сходилися вони в приватних мешканнях, а то й в корчмах - барах на наради, на яких розважали над їх майбутністю в Нюарку.

В міжчасі прибувало щораз більше іміґрантів із Західніх Земель України, головно по Першій світовій війні прибув сюди з громадсько - організаційним хистом учитель Теодозій Каськів, який скликав на день 6-го травня 1927 року громадську нараду в залі церкви св. Івана Хрестителя при 249 Корт вулиці (куплено 1905 р.), на якій вибрано комісію і заінкорпоровано п. н. „Український Народний Дім" з повновластями збирання фондів і набуття будинку. Одначе, реалізація протягнулася внаслідок господарської депресії, і аж 20-го травня 1939 р. куплено великий будинок при 180-186 Віллям вулиці і того ж дня рішено змінити назву „Український Народний Дім" на „Українська Централя", яка з просторими залями стала дійсним осередком многогранного громадсько організаційного життя Нюарку і суміжних околиць.

Зчасом, внаслідок пересунень етнічних груп, „Українська Централя" почала відчувати спад продуктів і то дало її Управі поштовх застанови над продажем будинку, і його закупила несподівано „Нюаркська Мешканева Управа" („Нюарк Гавзінґ Авторіті") в листопаді 1963 року, а вже 8-го березня 1964 р. куплено в Ірвінґтоні фабричний будинок, який швидко змодернізовано і пристосовано для вжитку громадських організацій, товариств і інших.

Рішенням Загальних Зборів „Української Централі" дня 21-го лютого 1965 року — провід Централі перебрав інж. Микола Семанишин, який взяв на себе важкий і відповідальний обов'язок не тільки перебудови дому, але і побудови великої залі і більше домівок для задоволення багатьох організацій та громадських активностей.

Рік пізніше, бо дня 13-го лютого 1966 р. Загальні Збори рішили привернути стару назву „Український Народний Дім" замість „Українська Централя" і зараз започатковано збірку фондів, яка йшла дуже пиняво, але завдяки оптимізмові, наполегливості й тактові інж. М. Семанишина та при допомозі досвідчених референтів — зумів він перебудувати і добудувати нову велику залю та віддати в користування великій нюаркській громаді.

А зі щасливим збігом обставин в день святкування Золотого Ювілею УНДому дня 20-го листопада ц. р. о год. 3-ій по пол. отці — парохи трьох церков довершили акт посвячення нової залі, який попередили Поминальні Богослуження з Панахидою за померлих членів і Молебені за всіх жертводавців.

До акту посвячення нової залі стали перед хрестом і двома палаючими свічками на закритому скатертю столі, при участі Управи, Дирекції і членів УНДому, організацій, товариств та численних громадян, в світлих ризах, три отці — о. д-р Юрій Шумовський — парох української православної церкви св. Тройці в Ірвінґтоні, о. Михайло Кучмяк, ЧНІ — парох української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку та о. Іван Наконечний — парох української православної церкви св. Вознесіння в Мейплвуді.

Цей момент був дійсно дуже зворушливий і багатьом учасникам із радости прослезилися очі, коли всі три отці в дусі єдности, в дусі любови брата по-крові та в дусі євангельського обніми друг друга і единомислія подай, Господи, — разом взносили мольби подяки до Всевишнього за осяги в довершенні будови та молилися ще за успішне і щасливе майбутнє Українського Народного Дому.

Відтак усі три оо. парохи висловили щирі побажання Управі, Дирекції та усім членам, щоби цей дім був не тільки домом, але щоб в ньому процвітало українське життя, панували єдність і любов та щоби в ньому виховувалася наша молодь на гідних переємників громадської праці й її провідників на добро Бога і українського народу. Накінець з усіми учасниками піднесли членам многоліття співом „Многая літа" та кропленням усіх нових приміщень освяченою водою в асисті Управи і Дирекції закінчено першу частину святкувань.

Тепер усі приявні увійшли до нової залі й зайняли місця за гарно накритими столами, для відмічення 50-ліття УНДому бенкетом, який коротким словом відкрив голова інж. М. Семанишин і попросив провести молитву о. Михайла Кучмяка, а ведення програми бенкету передав вправному в цьому ділі, проф. д-рові Миколі Чировському. На вступі привітав усіх приявних із заввагою: „говоріть голосно, щоби вас усі чули, а коротко, щоби вас усі любили", — вплітаючи між поодинокі точки відповідні вдалі дотепи, якими надавав програмі бенкету своєрідне почуття гумору і зацікавлення.

Головну промову відчитав голова інж. М. Семанишин, в якій подав історію нюаркської громади, її організацію, історію УНДому, підкреслюючи заслуги його основоположників, відданих працівників, щедрих меценатів, яких ухвалою Дирекційної Ради 14 листопада ц. р. наділено Почесними грамотами. Особливо зворушливим було вручування ним посмертних Почесних грамот таким померлим (за яких отримали їхні дружини, діти і внуки), а саме: проф. Теодозій Каськів, Мирон Литвин, сотник Юрій Кононів, д-р Володимир Гук, Василь Салабун, адвокат Василь Кузьма, інж. Михайло Почтар і Ярослав Яворський.

Живучі члени одержали грамоти: Василь і Пелагія Кучкуди, Іван Настюк, Гнат Брик, адвокат Іван Романишин, Петро Цап, Микола Паланицький, д-р П. Богданський, Федір Луцишин, Володимир Терещук, д-р Ілля Карапінка, Семен Пидипишин та голова інж. Микола Семанишин, якому грамоту вручив його заступник Микола Паланицький.

Наспіло багато привітів від організацій і товариств та приватних осіб, між іншими від „Української Народної Помочі", від „Провидіння" вітав радний мґр Адам Гординський, а від місцевого УККА його голова інж. Михайло Чайківський — наголошуючи важливість Народного Дому, як фортецю збереження української субстанції, і тому заслуговує на моральну і матеріяльну підтримку всіх громадян.

До звеличання урочистостей безперечно причинилися гостинними виступами Вокальний ансамбль „Намисто" з Вашінґтону (мистецький керівник Петро Круль) в складі 5-ти пань з зіспіваними приємними голосами при акомпаньяменті Ліди Білоус — на клявітурі й Семена Ступна — на електричній гітарі, як рівнож соліста — Петра Василя Мельничина з Франкфорту, Кентакі, при фортепіяновому супроводі проф. Галі Клим.

Їх появу на сцені і двократне виконування ними по три пісні з наддатком — приявні щиро привітали і нагородили рясними оплесками, як вияв признання, подяки і задоволення.

За святкову трапезу подбав гідно провідник бенкетового комітету п. Маріян Кормило зі своїм штабом пань, за що їм споживачі висказували признання.

Перед закінченням свята, в заключному слові голова інж. М. Семанишин подякував гостям — виконавцям програми та усім тим, що причинилися своєю працею для успішного посвячення нової залі й відсвяткування Золотого Ювілею, усім жертводавцям, працівникам і громадянам, які допомогли завершити це велике діло і „нехай цей Український Народний Дім" — говорив голова — як надбання цілої Української Громади — служить їй, всім українцям і нашій українській справі".

Накінець усі приявні з великим піднесенням на дусі, відспівали грімке „Многая Літа"!

Відтак господар бенкету д-р М. Чировський проголосив, з подякою, вичерпання програми, а о. Іван Наконечний — парох церкви св. Вознесення в Мейплвуді закінчив святкування молитвою.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА, Ч. 10.

Д-р М. Мігоцький, Кліфтон	$20.00
С. Іванків, Лос Анджелес	10.02
Ю. Головка, Вінніпеґ	10.00
Г. А. Петришин, Ессекс Феллс	10.00
С. Решетило, Ірвінґтон	10.00
М. Шван, Сейлем	10.00
о. В. Іващук, Савт Бавнд Брук	6.80
Р. В. Дмитришин, Вінніпеґ	6.00
В. Батринчук, Честер	5.00
І. Благий, Рочестер	5.00
І. Благітка, Ляшін	5.00
О. Буско, Парма	5.00
В. Вельгаш, Вінніпеґ	5.00
П. Ганчарик, Гартфорд	5.00
О. Дикий, Бронкс	5.00
о. І. Зазворський, Аллентавн	5.00
О. Зарічний, Сиракюз	5.00
Б. Кекіш, Ню Йорк	5.00
Е. Кілярський, Міддлбурґ	5.00
Р. Копійчук, Кліфтон	5.00
С. Карлятович, Парма	5.00
В. Кунинець, Торонто	5.00
М. Майорчак, Геркімер	5.00
М. Мандибур, Вудсайд	5.00
Д-р А. Мацюрак, Елмвуд Парк	5.00
С. Мельник, Перт Амбой	5.00
В. Мерещак, Ветерсфілд	5.00
М. Модрицький, Лінкольнвуд	5.00
Я. В. Р. Осмак, Торонто	5.00
П. Підгородецький, Нюбурґ	5.00
С. Пірко, Антіох	5.00
Р. Т. Пристай, Рочестер	5.00
Т. Ракочий,	5.00
В. Сабат, Торонто	5.00
П. Савка, Сомерсет	5.00
Д-р М. Фішер-Слиж, Кенкакі	5.00
Д-р О. Д. Снилик, Енсіно	5.00
І. Сусла, Чарлестон	5.00
П. Турик, Боффало	5.00
В. Тутка, Роксбури	5.00
Ю. Федечко, Коламбус	5.00
М. Ханас, Бруклин	5.00
І. Худик, Асторія	5.00
В. Чуміловський, Скенектеді	5.00
Т. Шестак, Піттсбурґ	5.00
І. Андрусяк, Детройт	3.00
М. Бабій, Детройт	3.00
В. Білинський, Гаятсвілл	3.00
А. Данковська, Філядельфія	3.00
Н. Кітвіс, Ірвінґтон	3.00
М. Козарійчук, Чікаґо	3.00
Т. Москаль, Кліфтон	3.00
В. Павленко, Філядельфія	3.00
Я. Рибалт, Парма	3.00
Л. Савчинський, Рочестер	3.00
М. Токар, Сиракюз	3.00
Е. Филипович, Філядельфія	3.00
М. Хархаліс, Торонто	3.00
І. Шостак, Чікаґо	3.00
М. Беднарчик, Менчестер	2.00
В. Бойко, Джерзі Сити	2.00
П. Босик, Гемтремк	2.00
К. і Е. Грабовецькі, Трентон	2.00
С. Гебуза, Шелтон	2.00
Л. Ґонзалес, Лонг Айленд Сити	2.00
І. Дмитришин, Міннеаполіс	2.00
Б. Кінах, Солт Сте Марі	2.00
Т. Кісілевич, Флинт	2.00
М. Марущак, Рочестер	2.00
І. Масний, Рочестер	2.00
В. Мінтянський, Чікаґо	2.00
С. Нечипорук, Чіктоваґа	2.00
В. Новицький, Лебанон	2.00
І. Онишкевич, Ірвіонґтон	2.00
С. Підперигора, Детройт	2.00
М. Породько, Монтґомері	2.00
О. Рудницький, Детройт	2.00
І. Соколовський, Нейплс	2.00
Ф. Старущак, Велленд	2.00
Ю. Стромецька, Гайтсвілл	2.00
А. Тишко, Філядельфія	2.00
В. Тустанівський, Воррен	2.00
В. Угринчук, Мейплвуд	2.00
П. Филипів, Детройт	2.00
О. Харамбура, Рочестер	2.00
Д-р М. Ценко, Філядельфія	2.00
Д. Шабля, Філядельфія	2.00
І. Шестак, Росфорд	2.00
Д. Бараницький, Чіктоваґа	1.30
І. Андрусишин, Монтреаль	1.00
М. Боднар, Торонто	1.00
Дж. С. Гончарів, Портленд	1.00
О. Дзємюк, Чікаґо	1.00
М. Іваницький, Акрон	1.00
М. Костинюк, Річмонд	1.00
Монастир св. Йосафата, Ґлен Ков	1.00
Н. Мирошниченко, Монтреаль	1.00
І. Підгірний, Парма	1.00
М. Стельмащук, Балтимор	1.00
Р. Флюнт, Філядельфія	1.00

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

Колишнім Політв'язням Берези Картузької та всьому Громадянству подаємо сумну вістку, що відійшов у Вічність наш Незабутній Побратим

СВ. П.

ВОЛОДИМИР ПОПАДЮК

б. безкомпромісовий і непримиримий борець за права Української Нації та її Державність, політв'язень польського концтабору в Березі Картузькій.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Об'єднання кол. Політв'язнів Берези Картузької

У СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ ПОМЕРЛИХ

Замість квітів на могили

сл. п. Марії Процикової
і
сл. п. Корнелі Куликової

жертвують на Видавничий Фонд Зборівського Альманаху:

М. і О. Вовк	$25.00
М. і М. Сидор	25.00
Є. і д-р І. Новаківський	20.00
А. і В. Заяць	20.00
Є. і С. Чума і К. Олива	20.00
М. і Я. Воловодюк	20.00
М. і Д. Жеграй	10.00
Є. і Л. Ярош	10.00
К. і О. Кіндратів	10.00
Є. і І. Мартинів	10.00
П. і Б. Чехович	10.00
Разом	$180.00

Родинам Покійних висловлюємо глибоке співчуття.

Всім Жертводавцям щиро дякує — **ЗБОРІВСЬКИЙ КОМІТЕТ в НЮ ЙОРКУ**

ВЕЛИКЕ РОЗБИШАЦТВО

(Закінчення зі ст. 2-ої)

І далі Солоухін пише: „Одначе книги є книги, і їх треба рятувати. Я не знав, що написано в цих книгах, як вони старі, але я бачив, що це КНИГИ (вел. літери в тексті) і я не міг допустити такого варварського знищення серед білого дня."

Та й як їх рятувати? Та ще і при людях. Хоч автор був журналістом і письменником одначе й йому належало придержатися певної обережности та уникнути зайвих свідків.

„В двох кілометрах від села, — читаємо ми, — я дігнав тягарівку Балашова і посигналізував йому, прохаючи спинитись. Він вийшов з кабіни і запитливо подивився на мене.

— Та ось, книжки. Ви, властиво, куди їх тепер, що з ними буде?

— В макулятуру. Бачиш, яка горя. Я тепер одразу річний плян цими книгами виповню.

— Де ваша база? Куди вам доведеться везти цю макулятуру?

— В Ундол, там наша база.

— Слухай, а може б ти віддав ці книги мені.

— Як же я віддам? Не маю права, вони тепер ціну мають, ніяк неможна.

— А яка ж ціна?

— Ціна на макулятуру у всій державі однакова: дві копійки за кілограм.

— Так... Тут їх сила. Багато заважать. Продаси чи ні? Ті ж гроші. Тобі ж навіть краще, не везти, турбуватися.

— А плян?

— Мої гроші заінкасуємо в сільраді, все буде офіційно. а А я вже тобі поза пляном, зі свого боку...

— Доправди, не знаю. Та ж їх тут знаєш скільки? Їх тут!... Треба б вагу за порядком.

— Прикінемо. Рахунок рівний, як сто кілограмів, так два рублі.

— І ти будеш платити гроші за цей хлам?

— Та вже ж прийдеться.

Книжки ми переладували хутко. Яків розохотився.

— Може, це... щось з металевих речей. Пошукай там в купі.

Я почав ритися. Але що я міг взяти собі з мідних річей? Трапився оклад Євангелії з чудовими медальйонами з емалі, але кожний медальйон вже був роздавлений. Трапився вінець, під яким вінчали, але він вже був зм'ятий і поломаний. Трапився мідний глечик з покришкою, я його взяв. Він виявився творивом з 17 віку. Взяв я й мистецький мідний ковшик. Більше нічого доступного не було в Яковвій тягарівці. Та ж не буду тягнути до дому підсвічника півтора метрової височини.

Дуже кортіло мене взяти купіль. Як ніяк і сам я побував в ній, і всі люди в цілій окрузі, від старого до малого, побували також. Але якийсь люжний сором, я не хочу шукати іншого опреділення — дійсно ложний сором спинив мене.

Ну якже ж так письменник — і раптом купіль! Книги — одне діло. Книги — це можна зрозуміти. Але купіль?!

Пізніше я дуже шкодував цієї малодушности. Шкодую і тепер, і чим далі тим більше!

Далі автор оповідає, що коли він привіз всі ці скарби додому, то він там знайшов книги з 16 і 17 століть, старовинні записи про мешканців цілого його села та про всю свою родину.

В надії найти ще деякі ікони, автор дістає від голови управи ключа до церкви лише на одну добу і ось він ходить сам один по зневаженій, пограбовані, але гучній церкві.

„На підлозі — оповідає він — було повно сторінок зі священних книг. Не можна ступити без того, щоб під ногами не захрустіло скло.

Дві ікони, з яких були зірвані срібні ризи, також лежали на підлозі, одна з відломаним окрайцем. Тільки одного погляду на ці ікони було досить для опреділення, що вони обидві з сімнадцятого сторіччя; Я обережно підняв їх і відніс ближче до вихідних дверей, присловивши до стіни".

І ось тут, після опису цієї руїни, автор, в цій ганебно зневаженій і опустошеній святині, починає міркувати:

„Ну, добре, думав я тоді, для людей невіруючих церква не може бути предметом пошани. Допустімо, що й поняття та відчуття краси в них відсутні. Можна забути і те, що у все, починаючи з книжок і кінчаючи розмальованням по стінах і стелі, вкладена цінна людська праця.

Але ж тут, в цих стінах, вінчались батьки, діди і прадіди, матері та й багато з живучих ще тепер. Невже місце, де вінчались наші батьки, не варте кращого обходження?

В цих стінах побували покладені до гробу наші батьки, діди і прадіди. То невже ж місце, ритуально зв'язане з похоронами наших батьків і прадідів, не достойне кращого обходження?

Від цього один крок до того, щоб зневажити і самі могили" (стор. 285). В кінці своєї майже докуметальної книги автор пише, що він „тільки дещо розповів. Тяжких, дуже тяжких епізодів було значно більше, але всього не розкажеш." (стор. 286).

В творах сучасних совєтських письменників все частіше можна зустрінутися з недвозначно висловленим жалем по зруйнованих святинях. (В. Конов. Рижий Циган. М. 1976 й в інших).

Але помимо деякого прозріння у богатьох, — насильницьке і антинародне руйнування святинь в царстві змовницького комунізму незмінно триває і далі.

І коли це руйнування таке жахливе і безоглядне в Росії, то тільки можна собі уявити, наскільки воно жахливіше і безоглядніше в многострадальній і поневоленій Україні. Справжня MAGNA LATROCINIA!

Павло Плішка в Торонті

Цьогорічний оперний сезон, вже 27-ий в Торонті, тривав два повні місяці — вересень і жовтень. Виставлено три опери: „Дон Карлос" — Верді, „Чарівна Сопілка" Моцарта, „Донька полку" — Доніцетті, і Воццек" — Берґа. Відбулося разом 25 вистав і чотири — „понеділкові - студентські":

Сезон відкрито оперою „Дон Карлос". Прем'єра відбулася з великим успіхом. Багато учасників в цій опері дебютували в Канаді. Тому не диво, що торонтська преса і критика чекали на неї нетерпеливо, і по прем'єрі появилося багато знімок, критик, коментарів

„Дон Карлоса" ми бачили в Торонті вперше. Ця, одна з найсильніших драм в музичній літературі, не належить до найбільш знаних опер Верді. Може спричинилася до того її довжина, а може і факт, що жадна мелодія не затримається в пам'яті як „та найулюбленіша".

Лібретто опери базоване на одноіменній драмі Фрідріха Міллера. Верді писав оперу на замовлення Паризької Опери в 1867 р., і в Торонті її співали в оригінальній французькій мові. Постановку в Торонті зробив новий керівник, директор опери, Лотфі Мансурі з Тегерану. Йому й головно можна завдячувати успіх опери, в якій він сконцентрувався на емоційно - психологічному аспекті радше, ніж на зорових ефектах, як традиційно ставлять „Дон Карлоса". Цікавим є і те, що Мансурі усунув традиційне закінчення опери, опера кінчається так, як і драма Шіллера: Дон Карлоса не рятує чудо - дух його діда, а його передають інквізиторові. Мансурі також відкинув єдиний балет з опери. Балет, який колись мусів бути в кожній опері, на думку Мансурі не мав нічого спільного з драматичним розвитком дій.

Ефективні декорації, світляні ефекти, використання прозірок і под. поглиблювали драматизм дії. Вражала оригінальність задуму. Кожний раз, як підіймалася завіса, глядачі бурею оплесків висловлювали свій подив і признання молодому Волфрамові Скалицькому, з Відня, тепер голові театрального відділу університету в Грацу. І він, так як і Лотфі Мансурі дебютував в Торонті. Стилеві костюми витримані в темних барвах, крім яскраво - червоної барви інквізитора, підсилювали драму.

Рейналд Джованінетті, довголітній керівник і диригент Майсейської опери, також дебютував в Торонті. Сам математик, ґрадуант паризького університету, сьогодні один з найбільш пошукуваних оперних диригентів західньої Европи. Диригував зі знанням стилю і твору, хоч відчувалося, що новостворена оперна оркестра ще не зіграна.

Головні актори в „Дон Карлосі" були Клеріс Карсон — Єлисавета, молода канадійка з досить приємним драматичним сопрано. Ермано Мауро — Дон Карлос, тенор, канадець, з великим голосом, не надто виразною дикцією, на сцені досить дерев'яний. В ролі Еболі виступала Тетяна Троянос, з Метрополітальної Опери в Ню Йорку. На початку її голос був трохи несконцентрований, але опісля розспівалася, і її арія при гітарі вийшла чудово. Троянос вродлива жінка, дуже добра акторка. В ролі Филипа Другого виступав Павло Плішка, також член Метрополітальної Опери в Ню Йорку. Приємна постава на сцені, свобідні — природні рухи, чудовий м'який голос викликали велику симпатію публіки і критики до співака. Павло Плішка — бас українського походження. Його монолог в 3-ій дії критики Торонта вважали найкращою частиною опери!

Радіємо з успіху нашого земляка, якого в Торонті могли ми почути вперше, і радіємо, що черговий раз зможемо його почути 2 і 3-го травня, як співатиме в Реквієм композитора Верді в Месі Голл.

Постановкою опери Верді, торонтська опера може рішучо зараховуватися поміж найкращі на північно-американському континенті.

Оксана Бризгун-Соколик

Концерт скрипаля Адріяна Бриттана

Восени цього року відбулася подія в Чікаго, а саме концерт талановитого скрипаля Андріяна Бриттана. Репертуар концерту включав зразки модерної музики українських композиторів. Важко б подумати, що такі речі існують в українськім музичнім світі, особливо для сольо скрипки, але коли знайшовся виконавець то і знайшлися композиції в бажанім жанрі.

Сонату Віктора Косенка, маестро виконав із легкою романтичною наполегливістю і подувом пестливого південного вітру. Українська рапсодія, обробки Дон Френа, для скрипки і магнітофону прозвучала, мов луна модерної музи із гіртінів забутих предків. Скрипаль уявою чуґайстра розвинув музичне оркестрування композиції і налив її у слух здивованої публіки бистрою водою крутобокого Черемоша. Сильні і наполегливі звуки трембіти з магнітофону немов хотіли подолати талант скрипаля, протискуючися із голосників непевним електричним коливанням, та контроля інструменту й музична майстерність маестра вив'язалася мистецьким опануванням і свобідно виринула понад кожний звук механічного інструменту.

Кожен звук скрипки, кожна павза, кожен мотив непокоїли слухача таємничим надходом музичної сцени, що проходила непевними нагромаджуваннями звуків трембіти, барабану й сольоінструменту.

У другій частині концерту маестро Бриттан при акомпаньяменті талановитої піяністки Надії Савин, виконав сонату Мирослава Скорика (алеґро молто, ларґо, алерґо молто). Цей твір — це знаменитий зразок сучасної модерної музики. Композитор Скорик мабуть підсвідомо передчував, що його твір (написаний в Україні) знайде талановитого виконавця який зможе передати всі найтрудніші нюанси цієї складної композиції. І так воно і сталося, бо після виконання сонати, публіка обдарувала маестра Бриттана довготривалими оплесками. Композитор і скрипаль висловилися як одна цілість і слухач зрозумів її, сприйнявши як добрий зразок сучасної модерної музики.

Концерт спонзорував Український Інститут Модерного Мистецтва. Він відбувся в залі „Найнтінґ Сенчурі Вименс Клаб" в Овк Парку, Ілл., 9-го жовтня 1977 р. Організатором концерту була Христя Таран.

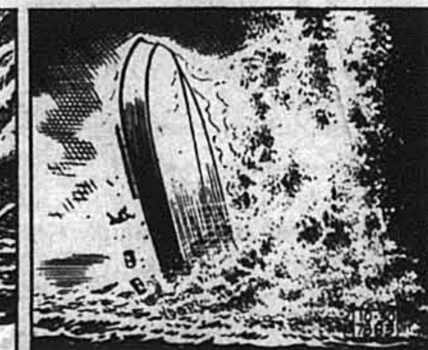
О. Коверко

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ТАРЗАН, Ч. 7883. Вибух

Міна поволі занурюється глибше у воду...
...тоді вибухає під поверхнею, створюючи на шляху збудованого з легкого дерева човна величезний гейзер...